

OBJAVA PODATAKA I INFORMACIJA BANKE
za period 01.01.2020-31.12.2020 godine.

1. UVOD.....	3
2. OPŠTE INFORMACIJE	3
2.1 OSNOVNI PODACI O BANCIMA	3
2.2. VLASNIČKA STRUKTURA, NADZORNI ODBOR I UPRAVA BANKE	5
2.3 ORGANI UPRAVLJANJA	6
2.4 INTERNA REVIZIJA	9
2.5 ORGANIZACIONA STRUKTURA	10
3. POLITIKA NAKNADA	11
4. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA	12
4.1. STRATEGIJA, CILJEVI I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA	12
4.2. KRATAK OPIS STRATEGIJA I POLITIKA ZA SVAKI POJEDINAČNI RIZIK	13
4.3. ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA.....	17
4.3.1. OPŠTI OKVIR SISTEMA INTERNIH KONTROLA I ORGANIZACIJA KONTROLNE FUNKCIJE	17
4.3.2. OPIS SISTEMA MJERENJA I IZVJEŠTAVANJA O RIZICIMA	24
4.3.3. OPŠTE SMJERNICE I NAČELA UPRAVLJANJA RIZICIMA U BANCIMA	25
4.3.4. POVEZANOST POSLOVNOG MODELA SA RIZIČNIM PROFILOM BANKE.....	26
5. REGULATORNI KAPITAL	27
5.1. REGULATORNI KAPITAL BANKE.....	27
5.2. KAPITALNI ZAHTEVI I ADEKVATNOST KAPITALA	31
5.3. ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA	40
5.4. FINANSIJSKA POLUGA.....	40
6. LIKVIDNOSNI ZAHTEVI	41
7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	45
7.1. MJERENJE, UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVJEŠTAVANJE	45
8. ICAAP I ILAAP.....	47
8.1. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA	47
8.2. MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI	48
8.3. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI	49

1. UVOD

ZiraatBank BH dd (u daljem tekstu: Banka), član ZiraatBankasi A.Ş Grupacije (u daljem tekstu: Ziraat Finansijska Grupa), na osnovu člana 111. Zakona o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17) i Odluke FBA o objavljivanju podataka i informacija Banke javno objavljuje podatke i informacija za razdoblje 01.01.2020. – 31.12.2020. godine, a Izvještaj je dostupan na internet stranici Banke (www.ziraatbank.ba).

Iznosi u ovom Izvještaju su iskazani u hiljadama (000 BAM), osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izvještaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni profil rizika, kao i sisteme upravljanja rizicima i kapitalom Banke, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje se odnose na slijedeće oblasti:

- vlasničku strukturu i članove organa upravljanja Banke,
- politiku naknada,
- obuhvat primjene regulatornih zahtjeva,
- strategiju, ciljeve i politike upravljanja rizicima,
- regulatorni kapital, zaštitne slojeve kapitala, kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala;
- stopu finansijske poluge,
- likvidnosne zahtjeve,
- izloženost po osnovu vlasničkih i drugih značajnih ulaganja Banke
- kamatni rizik u bankarskoj knjizi,
- interni proces procjene adekvatnosti kapitala (u daljem tekstu ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (u daljem tekstu ILAAP);

U ovom izvještaju objavljeni su podaci i informacije u skladu sa minimalnim zahtjevima prethodno navedene odluke. Objavljeni podaci predstavljaju informacije koje su materijalno značajne, te koje nisu zaštićene i povjerljive.

Aktivnosti kojima se obezbjeđuje adekvatnost objavljenih podataka, odnosno informacija predmet su redovnih nezavisnih revizija.

2. OPŠTE INFORMACIJE

2.1 OSNOVNI PODACI O BANCI

Banka posluje pod poslovnim nazivom ZiraatBank BH d.d. Sjedište Banke je u Sarajevu, Zmaja od Bosne 47C. U okviru djelatnosti Banke, organizovanje i obavljanje djelatnosti vrši se u sjedištu Banke i organizacionim dijelovima.

- Spisak organizacionih jedinica u poslovnoj mreži ZiraatBank BH dd:

ORGANIZACIONA JEDINICA	ADRESA	Poštanski broj
Direkcija/ZiraatBank BH dd	Zmaja od Bosne 47C, Sarajevo	71000
Podružnica Sarajevo	Zmaja od Bosne 47C, Sarajevo	71000
Istureni šalter Butmir	EUFOR Base, Camp Butmir, Sarajevo	71000
Podružnica Ferhadija	Ferhadija 29, Sarajevo	71000
Korporativna Podružnica Sarajevo	Zmaja od Bosne 47C/I, Sarajevo	71000
Podružnica Tuzla	15. Maja bb, Tuzla	75000
Istureni šalter Lukavac	Prva Ulica 1, Lukavac	75300
Istureni šalter Gračanica	Alije Izetbegovića bb, Gračanica	75320
Istureni šalter Srebrenik	21. Srebreničke brigade bb, Srebrenik	75350
Istureni šalter Centar Tuzla	Prve inženjerske brigade bb, Tuzla	75000
Podružnica Zenica	Muhameda Seida Serdarevića 21A, Zenica	72000
Istureni šalter Visoko	Branilaca bb, Visoko	71300
Istureni šalter Maglaj	Liješnica bb, Maglaj	74250
Istureni šalter Kakanj	Alije Izetbegovića bb, Kakanj	72240
Podružnica Jelah	Titova br.8, Jelah	74264
Istureni šalter Donje Moštre	Ul. Šareni Hanovi bb, Donje Moštre, Visoko	71305
Podružnica Mostar	Mladena Balorde 2, Mostar	88000
Istureni šalter Konjic	Maršala Tita 72, Konjic	88400
Istureni šalter Mostar	Bišće polje bb, Mostar	88000
Podružnica Ilidža	Rustempašina 25, Ilidža	71210
Podružnica Vogošća	Jošanička bb, Vogošća	71320
Podružnica Novi Grad	Trg solidarnosti 2, Sarajevo	71000
Istureni šalter Hadžići	Hadželi broj 161, Hadžići	71240
Podružnica Dobrinja	Bulevar Branilaca Dobrinje 4-A, Sarajevo	71000
Podružnica Travnik	Bosanska 195, Travnik	72270
Podružnica Bihać	Harmanski Sokak bb, Bihać	77106
Istureni šalter Cazin	Bošnjačkih šehida bb, Cazin	77220
Istureni šalter Sanski Most	Trg Ljiljana bb, Sanski Most	79260
Podružnica Goražde	Seada Sofovića Sofe 16, Goražde	73000
Filijala/Podružnica Banja Luka	Nikole Pašića br.18, Banja Luka	78000
Filijala/Podružnica Brčko	Bulevar Mira 10/J, Brčko	76100
Filijala/Podružnica Srebrenica	Vase Jovanovića S-34, Srebrenica	75430
Filijala/Podružnica Bijeljina	Nikole Tesle 8, Bijeljina	76300

2.2. VLASNIČKA STRUKTURA, NADZORNI ODBOR I UPRAVA BANKE

Dionički kapital Banke na 31.12.2020. godine iznosi 200.000.000,00 KM i podjeljen je na 20.000 običnih (redovnih) dionica, pojedinačne nominalne vrijednosti 10.000,00 KM.

Spisak dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima banke u sljedećem obrascu:

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu	%	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Ziraat bankasi A.S. Turska	100%	

Dioničar koji ima 5% i više dionica sa pravom glasa - T.C. ZIRAAT BANKASI A.S. Ankara Turska sa 100%.

Banka je odlukom Skupštine 23. januara 2020. godine pokrenula proces dokapitalizacije Banke za dodatnih 40 miliona KM putem zatvorene emisije dionica, nakon čega će dionički kapital Banke iznositi 240 miliona KM. Banka je ispunila sve formalne i zakonske procedure neophodne za pokretanje procesa dokapitalizacije. Dana 15. januara 2020. godine Agencija je svojim rješenjem odobrila proces dokapitalizacije. Dana 23. januara 2020. godine vlasnik Banke uplatio je sredstva namijenjena za dokapitalizaciju u iznosu od 40 miliona KM na svoj depozitni račun kod Banke.

Banka je 24. januara 2020. godine podnijela zahtjev Komisiji za vrijednosne papire Federacije BiH („Komisija“) za odobrenje emisije dionica putem zatvorene ponude. Komisija je bila dužna odlučiti o zahtjevu Banke u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva u skladu sa Članom 29. Zakona o tržištu vrijednosnih papira FBiH. Do dana ovog izvještaja Banka nije dobila očitovanje Komisije iako je zakonski rok za odlučivanje istekao. Proces dokapitalizacije je u zastoju jer izdavanje rješenja o zatvorenoj emisiji dionica Komisije je na čekanju do okončanja postupka imenovanja novih članova Komisije.

U nastavku prikazujemo tabelu kapitala sa nerealizovanom dokapitalizacijom od 40 miliona KM: 000-

KM

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime i prezime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Uplaćeni kapital	Obične dionice
1.	Ziraat Bankasi A.S. Turska	240.000	100%

Pored gore navedenog Banka ima udio u vlasničkoj strukturi preduzeća Bamcard d.d. i to u iznosu od 20,03%. Pregled uloženi dionica dat je u tabeli ispod.

Oznaka vrijedonosnog papira	Naziv emitenta	Broj vrijedonosnih papira	Nominalna vrijednosti jedne dionice (KM)	% učešće	Ukupna nominalna vrijednost (KM)
BMCDRK2	BAMCARD D.D.	8.870	55	20,0312	487.850,00

2.3 ORGANI UPRAVLJANJA

Sastav, dužnosti i odgovornosti članova Nadzornog odbora i Uprave Banke utvrđeni su u skladu sa Zakonom o bankama FBiH, Statutom Banke, drugim zakonskim propisima i internim aktima Banke.

Spisak članova nadzornog odbora i uprave u sljedećim obrascima:

Članovi Nadzornog odbora		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Mehmet Cengiz Göğebakan	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo (preko 33 godine bankarskog iskustva). Obavljao je razne rukovodeće bankarske funkcije u više banaka i to ZIRAAT BANKASI A.S., ANADOLUBANK A.S., TURKIYE HALK BANKASI A.S., PAMUKBANK T. A.S. među kojima se posebno ističe funkcija Pomoćnik Generalnog Direktora za kreditne politike u ZIRAAT BANKASI A.S. Na Univerzitetu Ankara završio je Fakultet Političkih nauka-Ekonomija.
2.	Ali Taşdemir	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S., TURKIYE HALK BANKASI A.S. među kojima se posebno ističe funkcija Direktor/Predsjednik Odjela za projektnu i finansijsku analizu u ZIRAAT BANKASI A.S. Na Univerzitetu Istanbul završio je Fakultet Političkih nauka-odsijek za javnu upravu.
3.	Emrah Gündüz	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S. među kojima se posebno ističe funkcija Predsjednik Odjela T.C. ZIRAAT BANKASI A.S. Centar operacija. Na Univerzitetu Hacettepe završio je Fakultet za ekonomske i upravne nauke-finansije (Ankara Turska), te na Univerzitetu Maltepe-Institut za društvene nauke –Menadžment (Istanbul Turska). Prisustvovao je nizu edukacija u sklopu ZIRAAT BANKASI A.S. iz oblasti bankarstva, revizije, prava, upravljanja rizikom, tehnike savremenog upravljanja, sistem upravljanja performansama, procjena kreditnih prijedloga i sl.
4.	Batuhan Mumcu	Posjeduje višegodišnje radno iskustvo u privatnom i javnom sektoru (Šef Kabineta-Ministarstvo kulture i turizma). Nakon završetka dodiplomskog studija (Yakindogu Univerzitet Fakultet za komunikacije) i postdiplomskog studija (Univerzitet Atilim Institut za političke nauke-Političke nauke i javna uprava), trenutno je na doktoratu Univerzitet Haci Bayram Veli Institut za političke nauke – Političke nauke i javna uprava.
5.	Enes Ališković	Posjeduje višegodišnje radno i rukovodno iskustvo u Vanjskotrgovinskoj komori BiH-od 1998.godine uposlen u Vanjskotrgovinskoj komori BiH među kojima se ističe funkcija Direktor Sektora Agencija za promociju izvoza BiH. Završio je 9 EYLUL UNIVERSITY-Fakultet ekonomskih i administrativnih nauka, Izmir Turska.

Napomena: Gore navedeni sastav Nadzornog odbora je od 18.09.2020.godine pri čemu do 18.09.2020.godine Nadzorni odbor Banke je bio u sastavu: Mehmet Cengiz Göğebakan predsjednik, Tahir Demirkiran zamjenik predsjednika, Taha Çakmak član, Yaşar Yılmaz (nezavisni) član i Enes Ališković, (nezavisni) član.

Članovi Uprave banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1.	Yusuf Dilaver	Stručnjak iz oblasti bankarstva i finansija. Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S. U maju 2018.g. imenovan je za Predsjednika Uprave ZiraatBank BH d.d. Završio je Fakultet Političkih nauka na Univerzitetu u Ankari-odsijek Međunarodni odnosi.
2.	Uğur Özyiğit	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodnih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S. U julu 2018.godine imenovan je za Člana Uprave ZiraatBank BH d.d. Završio je na Univerzitetu Ankara Fakultet političkih nauka –javna uprava, te Univerzitet Maltepe Institut za društvene nauke, Poduzetništvo.
3.	Mirela Šuman	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljala je niz rukovodnih bankarskih funkcija u ZiraatBank BH d.d. Od marta 2019 bila je vd Član Uprave za rizike a od juna 2019.g. Član Uprave za rizike ZiraatBank BH d.d. Završila je Ekonomski fakultet u Sarajevu Univerziteta u Sarajevu (finansijsko-računovodstveni smjer).

Broj direktorskih funkcija članova nadzornog odbora i uprave banke:

Red.br.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Mehmet Cengiz Gögebakan	1	-	-	-	2
2.	Ali Taşdemir	-	-	-	-	-
3.	Emrah Gündüz	-	-	-	-	-
4.	Batuhan Mumcu	-	-	-	-	-
5.	Enes Ališković	-	-	-	-	-
6.	Yusuf Dilaver	-	-	-	-	-
7.	Uğur Özyiğit	-	-	-	-	-
8.	Mirela Šuman	-	-	-	-	-

Članovi odbora za reviziju:

Članovi Odbora za reviziju		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Vedat ÇELİKBİLEK	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih funkcija među kojima se posebno ističe Član Uprave Ziraat Portföy Yönetimi A.S. Licencirani je vještak za građevinsko vještačenje procjene nekretnina.
2.	Şahin UĞUZ	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S. među kojima se posebno ističe Pomoćnik predsjednika Odjela za dodjelu i upravljanje poduzetničkih kredita. Magistrirao upravljanje preduzećima na Univerzitetu Beykent u Institutu za društvene nauke, a diplomirao na Univerzitetu Suleyman Demirel-Fakultet za ekonomske i upravne nauke- Javna uprava.
3.	Zinka FETAHOVIĆ	Posjeduje veliko iskustvo stečeno u radu u društvima za reviziju. Kao revizor partner bila uključena u više od 600 revizija kompanija iz širokog spektra djelatnosti. Diplomirala je ekonomski fakultet u Tuzli. Posjeduje certifikat samostalnog računovođe, ovlaštenog revizora, i niz drugih srodnih certifikata iz struke.

Napomena: Gore navedeni sastav Odbora za reviziju je od 30.04.2020.godine, pri čemu do 30.04.2020.godine Odbor za reviziju je bio u sastavu Himmet Aksoy predsjednik, Volkan Günel zamjenik predsjednika, Zinka Fetahović član.

Članovi odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor (odbor za imenovanja, odbor za rizike, odbor za naknade):

Članovi odbora za rizike		
Red. br	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Ali TAŞDEMİR	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S., TURKIYE HALK BANKASI A.S. među kojima se posebno ističe Direktor/Predsjednik Odjela za projektnu i finansijsku analizu u ZIRAAT BANKASI A.S. Na Univerzitetu Istanbul završio je Fakultet Političkih nauka-odsijek za javnu upravu.
2.	Emrah GÜNDÜZ	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljao je niz rukovodećih bankarskih funkcija u ZIRAAT BANKASI A.S. među kojima se posebno ističe Predsjednik Odjela T.C. ZIRAAT BANKASI A.S. Centar operacija. Na Univerzitetu Hacettepe završio je Fakultet za ekonomske i upravne nauke-finance (Ankara Turska), te na Univerzitetu Maltepe-Institut za društvene nauke –Menadžment (Istanbul Turska). Prisustvovao je nizu edukacija u sklopu ZIRAAT BANKASI A.S. iz oblasti bankarstva, revizije, prava, upravljanja rizikom, tehnike savremenog upravljanja, sistem upravljanja performansama, procjena kreditnih prijedloga i sl.
3.	Mirela ŠUMAN	Posjeduje višegodišnje bankarsko iskustvo. Obavljala je niz rukovodnih bankarskih funkcija u ZiraatBank BH d.d. Od marta 2019 bila je vd Član Uprave za rizike a od juna 2019.g. Član Uprave za rizike ZiraatBank BH d.d. Završila je Ekonomski fakultet u Sarajevu Univerziteta u Sarajevu (finansijsko-računovodstveni smjer).

Napomena: Gore navedeni sastav Odbora za rizike je od 30.09.2020.godine, pri čemu do 30.09.2020.godine Odbor za rizike je bio u sastavu Tahir Demirkuran predsjednik, Taha Çakmak član, Mirela Šuman član.

Odbor za rizike zasjeda i obavlja svoju funkciju u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima Banke, pri čemu, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, zadatke i nadležnosti odbora za imenovanja i odbora za naknade obavlja Nadzorni odbor.

2.4 INTERNA REVIZIJA

Funkcija interne revizije u ZiraatBank BH d.d. organizaciono je pozicionirana kao posebna organizacijska jedinica kroz Odjel interne revizije koji je funkcionalno nezavisan od drugih organizacijskih jedinica i područja/procesa koje revidira. Odjel interne revizije za svoj rad direktno odgovara Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke.

Rukovodilac Odjela interne revizije je Glavni interni revizor Azur Handan, imenovan Odlukom Nadzornog odbora. Glavni interni revizor i interni revizori su nezavisni u svom radu, i obavljaju isključivo poslove za koje su odgovorni i za koje posjeduju odgovarajuća stručna znanja. Funkcija interne revizije informacionog sistema je eksternalizirana i ista je, na temelju zaključenog ugovora, te prethodne suglasnosti Agencije za bankarstvo FBiH i odluke Nadzornog odbora, povjerena konzorciju kojeg čine Baker Tilly Re Opinion d.o.o. Sarajevo i AudIT d.o.o. Srajevo.

Odjel interne revizije dužan je da Nadzornom odboru i Odboru za reviziju Banke daje nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, daje savjete i preporuke za unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke, kao i pruža pomoć Nadzornom odboru i Odboru za reviziju u ostvarivanju njihovih ciljeva, primjenjujući sistematičan, disciplinovan i dokumentovan pristup vrednovanju i unapređenju postojećeg načina kontrole, upravljanja rizicima i rukovođenja procesima.

Funkcionisanje interne revizije se zasniva na principu nezavisnosti, nepristrasnosti, profesionalne stručnosti, definisanju obima rada, definisanju konsultantskih aktivnosti, kao i regulisanju ciljeva, obaveza i odgovornosti putem pravilnika o internoj reviziji.

Osnovni cilj interne i eksterne revizije je sprečavanje nastajanja gubitka Banke, osiguranje višeg nivoa objektivnosti i tačnosti finansijskih izvještaja i otkrivanje uslova unutar Banke koji mogu negativno uticati na njeno poslovanje i samoodrživost, te utvrđivanje tek nastalih gubitaka Banke praćenjem kvaliteta uspostavljenog sistema interne kontrole Banke, njegovu ocjenu i informisanje Nadzornog odbora Banke i Odbora za reviziju Banke sa odgovarajućim prijedlozima za njegovo unaprjeđenje, te monitoring istih.

Interna revizija uključuje sastavljanje plana revizije, ispitivanje i procjenjivanje raspoloživih informacija, komunikaciju o rezultatima, praćenje ostvarivanja preporuka i izdavanje izvještaja. Interna revizija je jedna od tri kontrolne funkcije koja stvara dodatnu vrijednost na način da neovisno i objektivno procjenjuje djelotvornost upravljanja rizicima, kontrolu i korporativno upravljanje. Obavljanje poslova kontrolnih funkcija se vrši u skladu sa zakonom i propisima FBA.

Interna revizija odgovorna je za ocjenu:

- a) sistema za upravljanje rizicima u Banci i ocjenu ključnih rizika u poslovanju Banke kako bi se obezbjedilo da se ključni rizici na odgovarajući način identifikuju, mjere, odnosno procjenjuju, prate, analiziraju i kontrolišu, da se o njima adekvatno izvještava, te da se preduzimaju odgovarajuće mjere za njihovo ograničavanje i ublažavanje;

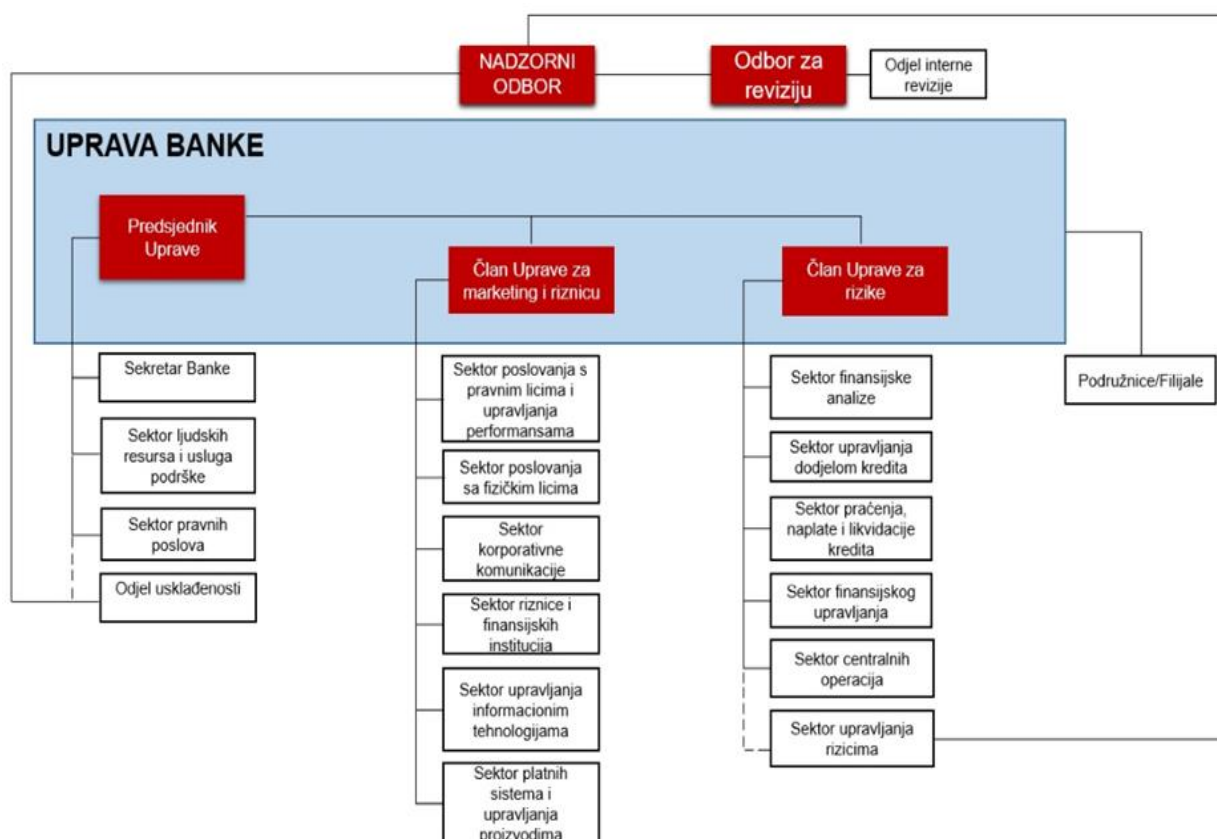
- b) efikasnost i pouzdanost funkcije praćenja usklađenosti i funkcije kontrole rizika, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja Banke;
- c) menadžment informacionog sistema u Banci;
- d) tačnost i pouzdanost finansijskih izvještaja Banke;
- e) adekvatnost upravljanja imovinom Banke;
- f) primjene politike naknada u Banci;
- g) usklađenosti novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i uticaja novih proizvoda/postupaka/tržišta na izloženost rizicima;
- h) strategija, politika i postupaka ocjenjivanja potrebnog internog kapitala Banke srazmjerno profilu rizičnosti i drugo u skladu sa podzakonskim aktom.

Reviziju informacionog sistema ZiraatBank BH d.d. za 2020. godinu, izvršila je revizorska kuća Ernst & Young d.o.o. Sarajevo.

Reviziju finansijskih izvještaja ZiraatBank BH d.d. za 2020.godinu, izvršila je revizorska kuća Deloitte d.o.o. Sarajevo.

2.5 ORGANIZACIONA STRUKTURA

Organizaciona struktura na 31.12.2020 godine prikazana je na šemi ispod.

3. POLITIKA NAKNADA

Politiku naknada donosi Nadzorni odbor Banke na prijedlog Uprave Banke. U skladu sa poslovnom strategijom Banke, ciljevima i strategijom preuzimanja rizika, a sa ciljem efikasnog upravljanja rizicima, Banka u sistemu naknada definiše isključivo postojanje fiksne naknade koja obuhvata i dodatke obračunate u skladu sa zakonskim propisima po osnovu radnog odnosa (ukupna naknada).

Banka ima matricu naknada u kojoj su definisane dvije vrste naknada od kojih se sastoji ukupna naknada/plata zaposlenika, a to je:

- naknada za funkciju
- naknada za radnu poziciju

Naknada za funkciju – karijeru, pokazuje stepenicu na kojoj se zaposlenik nalazi unutar svoje poslovne karijere u okviru dužine radnog staža i uspješnosti. Da bi zaposlenik napredovao po funkciji potrebno je da ima određeni period staža za određene funkcije, te da pristupi pismenom ispitu za napredovanje. Ukoliko zaposlenik bude uspješan na ispitu, napreduje na veću funkciju. Naknada utvrđena za određenu funkciju primjenjuju se u istim iznosima za sve zaposlenike. Naknada za funkciju predstavlja fiksnu naknadu za funkciju koju nosi zaposlenik, te se ne mijenja promjenom radne pozicije.

Naknada za radnu poziciju se razlikuje u odnosu na radnu poziciju i nivo ovlaštenja zaposlenika.

a) Ukupne naknade po području poslovanja na dan 31.12.2020.godine

Područje poslovanja	Pregled bruto naknada (000 KM)
Poslovanje s klijentima	5,544
Rizici	1,505
Podrška prodaji i riznica	1,004
Ostalo	3,624
Ukupno	11,677

b) Ukupne naknade po kategorijama zaposlenika na dan 31.12.2020.godine

Kategorije zaposlenika	Pregled bruto naknada (000 KM)
Nadzorni Odbor, Uprava, ključne funkcije	911
Ostali zaposlenici	10,877
Ukupno	11,788

Broj zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada BAM-ova ili više po finansijskoj godini je 9.

4. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

4.1. STRATEGIJA, CILJEVI I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Razvijena svijest o rizicima, kulturi rizika i aktivno upravljanje rizicima su sastavni dijelovi poslovanja ZiraatBank BH dd. Upravljanje rizicima u ZiraatBank zasniva se na strategiji, politikama, procedurama, procesima, organizacionoj strukturi i ciljevima Banke koji su vezani za rizik, a koji su odobreni i uspostavljeni od strane Nadzornog odbora i Uprave Banke.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima pruža stratešku orijentaciju upravljanja rizicima za sve vrste rizika, definiše generalne smjernice ZiraatBank BH dd za savjesno i kontinuirano upravljanje svim rizicima kojima se Banka izlaže ili koji mogu proizilaziti iz poslovnog modela Banke, a koje je Banka ocijenila ili može ocijeniti kao materijalno značajne.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima se donosi u svrhu uspostavljanja jedinstvenih metoda i načina rada za sve organizacijske dijelove Banke koji su ovlašteni za preuzimanje određene vrste rizika, a sve u cilju postizanja efikasnijeg i profitabilnijeg poslovanja, te usklađenosti sa eksternim i internim propisima i aktima.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima definiše i načela za upravljanje rizicima na razini Banke, te opisuje internu organizacionu strukturu upravljanja rizicima. Strategijom za upravljanje rizicima definiraju se koncepti cjelokupne sposobnosti preuzimanja i upravljanja rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju, tolerancije prema riziku i osnovni principi ICAAP-a i ILAAP-a Banke. Banka definiše svoj profil rizika kao ukupan nivo rizika koji snosi zbog svojih poslovnih aktivnosti.

Banka kao sastavni dio procesa upravljanja rizicima Banke, redovno, a najmanje jednom godišnje, sprovodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike za potrebe ICAAP-a, odnosno ILAAP-a. U slučaju značajnije promjene u profilu rizika, testiranje otpornosti na stres provodi se i češće. Banka rezultate otpornosti na stres identifikuje u odnosu na regulatorni kapital, sa ciljem da procijeni kapacitet Banke da apsorbira gubitke do kojih može doći uslijed različitih šokova primijenjenih u scenarijima. Rezultate stres testova Banka koristi za identifikovanje odgovarajućih mjera Nadzornog odbora i Uprave Banke u pogledu tehnika umanjenja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala, likvidnosti Banke i drugih mjera za pokriće svih rizika u poslovanju Banke.

Banka je uspostavila i provodi sveobuhvatan, pouzdan i efikasan sistem internog upravljanja rizicima, koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslovanja Banke, odnosno rizičnom profilu Banke. Sistem internog upravljanja rizicima obuhvata:

- a) transparentnu organizacionu strukturu sa jasno definiranim i dosljednim nivoima odgovornosti,
- b) efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima,
- c) adekvatne mehanizme internih kontrola, koji uključuju jasne administrativne i računovodstvene postupke
- d) politike i prakse naknada, koje su konzistentne sa preuzetim rizicima koje promoviraju stabilno i efikasno upravljanje rizicima
- e) adekvatan interni proces procjene adekvatnosti kapitala u banci (ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP),

f) planove oporavka.

Uposlenici Banke su svjesni postojanja rizika u svom poslovanju i djeluju u smislu njihovog izbjegavanja i minimiziranja prvenstveno poštujući interne akte, regulatorna ograničenja, definisane limite i procedure Banke. U procesu upravljanja rizicima Banka poštuje načelo jasne podjele odgovornosti za one funkcije i organizacijske jedinice koje aktivno sudjeluju u preuzimanju rizika od onih koje te rizike mjere, prate i izvještavaju. Na taj način postignuta je neovisnost upravljanja i kontrole rizika.

4.2. KRATAK OPIS STRATEGIJA I POLITIKA ZA SVAKI POJEDINAČNI RIZIK

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od djelimičnog ili potpunog neispunjavanja ugovorenih obaveza plaćanja, odnosno, prema Zakonu, rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema Banci. Kreditni rizik odnosi se na negativne posljedice povezane sa kašnjenjem ili neispunjavanjem odredaba zaključenih ugovora o kreditima, uslijed pogoršanja kreditne sposobnosti ugovorne strane.

Banka ima utvrđene standarde i kriterije koji se provode u ocjeni, preuzimanju, praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom, te klasifikaciji aktive i vanbilansnih stavki.

Politikama i procedurama i ostalim važećim aktima iz domena upravljanja kreditnim rizikom, utvrđeni su standardi i kriteriji koje je Banka dužna osigurati i provoditi u ocjeni, preuzimanju i praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom, te klasifikaciji aktive i vanbilansnih stavki, definisan je okvir kreditnog procesa, procesa i analize kreditnog zahtjeva, kreditnih ovlasti, isplate plasmana, monitoringa i kreditne politike Banke za postojeće i nove kreditne proizvode. Također, propisano je praćenje strukture i ročnosti kreditnog portfolija, strukture kolaterala, granske koncentracije, maksimalne izloženosti prema kreditnom rejtingu klijenta i izvještavanje o istom. Postojeći interni akti omogućavaju efikasno i efektivno praćenje kreditnog rizika, pojedinačne odgovornosti i dužnosti uposlenika i organizacijskih dijelova Banke.

Uposlenici Banke koji učestvuju u kreditnom procesu koji se odnosi na procjenu, odobravanje, realizaciju ili monitoring bilo koje stavke kreditnog portfolia Banke, upoznati su sa sadržajem relevantnih internih akata, a u cilju boljeg razumijevanja pristupa formiranju i upravljanju portfoliom Banke, kao i tačnog utvrđivanja nivoa pojedinačne odgovornosti za njegovu realizaciju.

Proces identifikacije, mjerenja i praćenja rizika definisan je relevantnim internim aktima koji propisuju odgovornosti i nadležnosti organizacijskih jedinica Banke. Banka osigurava da kreditni proces minimalno obuhvati uspostavljanje adekvatnog nivoa, obima i načina identificiranja, mjerenja i praćenja kreditnog rizika, kao i kontrole i izvještavanja o kreditnom riziku za potrebe uprave, nadzornog odbora, supervizora i drugih zainteresiranih strana, uključujući i pravovremeno informisanje nadležnih o poštivanju utvrđenih limita kreditne izloženosti, kao i u slučajevima postojanja odstupanja od istih radi poduzimanja adekvatnih mjera.

U procesu upravljanja kreditnim rizikom Banka poštuje načelo jasne podjele odgovornosti za one funkcije i organizacijske jedinice koje aktivno sudjeluju u preuzimanju rizika od onih koje te rizike mjere, prate i izvještavaju. Na taj način postignuta je neovisnost upravljanja i kontrole kreditnog rizika. Faze identifikacije, procjene, mjerenja, kontrole, praćenja i izvještavanja su

raspoređene kao nadležnosti na odgovarajuće organizacione jedinice Banke čijim se provođenjem osigurava adekvatno upravljanje kreditnim rizikom Banke.

Tržišni rizik

Tržišnim rizicima, u smislu zakona (Zakon o bankama u FBiH, Službene novine FBiH, broj 27/176) smatraju se pozicijski rizik, valutni rizik i robni rizik. Pozicijski rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene finansijskog instrumenta ili kod derivata, promjene cijene odnosne varijable.

Devizni rizik je rizik gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata. Robni rizik je, također rizik gubitka koji proizlazi iz promjene cijene robe.

Banka, u svom poslovanju, od tržišnih rizika nije izložena pozicijskom i robnom riziku.

Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je izložena Banka kada odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.

Devizni rizik

Devizni (valutni) rizik je mogućnost nastanka gubitka koji proizlazi iz promjene kursa valute i cijene zlata. Prema tome, devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjene deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene rezultiraju gubicima Banke u KM.

U Banci se obavljaju bankarski poslovi, kako u domaćoj valuti, tako i u stranim valutama sa kursne liste Centralne banke BiH.

Devizni rizik može nastati uslijed trgovanja stranim valutama, plasiranjem kredita u stranim valutama ili sa valutnom klauzulom, kupovanjem hartija od vrijednosti u stranim valutama, izdavanjem hartija od vrijednosti u stranim valutama ili obavljanjem vanbilansnih poslova denominiranih u stranim valutama, te prikupljanjem depozita u stranim valutama i/ili sa valutnom klauzulom.

Mjerenje deviznog rizika obuhvata utvrđivanje otvorenosti devizne pozicije na dnevnom nivou, za Individualnu deviznu poziciju po pojedinim valutama, te ukupnu Deviznu poziciju Banke, u odnosu na Regulatorni kapital.

Nivo deviznog rizika zavisi od visine zaduženja Banke u inostranstvu i stepena valutne usklađenosti aktive i pasive, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Banka je definisala interne limite i signale ranog upozorenja u cilju praćenja i ograničavanja izloženosti deviznom riziku. Limiti deviznog rizika se prate na dnevnom nivou, a u slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita, Sektori u čijoj nadležnosti jeste upravljanje deviznim rizikom i praćenje devizne pozicije i izvora sredstava informišu nadređene instance.

Limiti deviznog rizika se revidiraju na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili sa bonitetnim pokazateljima, zahtjevima Banke Osnivača i/ili ograničenjima koje propisuju Regulator.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni (valutni) rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije prelazi 2% ukupnog regulatornog kapitala.

Banka izračunava ukupnu otvorenu neto dugu poziciju kao zbir svih otvorenih neto dugih pozicija u pojedinačnim valutama, te ukupnu otvorenu neto kratku poziciju kao zbir svih otvorenih neto kratkih pozicija u pojedinačnim valutama. Veći od navedena dva iznosa predstavlja ukupnu neto valutnu poziciju Banke za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za devizni rizik u skladu sa članom 137. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala Banke.

Kapitalni zahtjev za devizni rizik izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene valutne pozicije (i neto otvorene pozicije u zlatu ako je banka posjeduje) sa 12%.

Zatim se kapitalni zahtjev množi brojem 8,33 kako bi se dobio Ukupan iznos izloženosti deviznom riziku.

Pregled pokazatelja deviznog rizika sa 31.12.2020 prikazan je tabelom u nastavku:

Pokazatelj	Vrijednost
Individualna devizna pozicija USD valute/ Regulatorni kapital	-1,7%
Individualna devizna pozicija EURO valute / Regulatorni kapital	2,1%
Ukupna neto devizna pozicija Banke / Regulatorni kapital	1,2%

Banka otvorenost devizne pozicije kontinuirano održava ispod definisanih limita te signala ranog upozorenja.

Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik, definisan članom 81. tačkom 5. Zakona o bankama.

U procesu upravljanja rizicima Banka, prilikom uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom, osigurava pristup zasnovan na činjenici da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima zaposlenika, procesima, proizvodima i sistemima Banke, te da se prate poslovne promjene, uključujući i nove proizvode i procese, posebne projekte, eksternalizirane aktivnosti i sl. kojima su operativni rizici svojstveni, kao i operativne rizike koji su sadržani u postojećim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima.

Operativni rizici mogu se pojaviti u svim procesima, transakcijama i aktivnostima koje se odvijaju u Banci. Osnovni cilj upravljanja istim je ograničiti nivo pojave identificiranih događaja koji predstavljaju operativni rizik na nivo koji je prihvatljiv za Banku.

Izloženost operativnom riziku određuju interni i eksterni pokretači događaja.

Interni pokretači događaja su svi oni koji postoje unutar Banke i mogu na određeni način uzrokovati događaj koji predstavlja operativni rizik. Glavne grupe internih pokretača događaja su: zaposlenici, sistemi, procesi, organizacioni problemi.

Eksterni pokretači događaja su svi oni koji postoje izvan Banke i uzrokuju događaj koji predstavlja operativni rizik. Glavne grupe eksternih pokretača događaja su: klijenti, poslovni partneri, prodavači i dobavljači, treća lica – nepoznata, priroda, sistemi.

Identifikacija, evidentiranje, upravljanje i monitoring operativnog rizika vrši se kroz stand alone aplikaciju Tezauri Operational Risk Solution – Serenity instaliranoj u svim organizacionim jedinicama Banke, kojem imaju pristup ovlašteni uposlenici Banke. Serenity predstavlja tehničko sredstvo za sistematsko prikupljanje potencijalnih i realizovanih rizičnih događaja. Identifikacija podrazumijeva prepoznavanje događaja koji su ili mogu biti potencijalni izvor operativnog rizika. Evidentiranje događaja operativnog rizika se vrši shodno klasifikacijama definisanim internim i regulatornim aktima u skladu sa baselskim standardima.

Banka identifikira operativni rizik po:

- organizacionim jedinicama
- linijama poslovanja
- -identifikovanim događajima koji mogu prouzrokovati operativne rizike
- uzrocima događaja.

Nakon identifikacije izvora operativnih rizika, verificiranja istih od strane nadležnih uposlenika organizacionih jedinica, Sektor upravljanja rizicima razmatra i procjenjuje evidentirane događaje, te u zavisnosti od rezultata analize koordinira aktivnosti sa drugim organizacionim jedinicama i Upravom Banke za tretman događaja operativnog rizika. Kao rezultat procjene rizika, Banka sačinjava matricu operativnih rizika, koja opisuje rizike koje sa sobom povlače svi ključni procesi Banke.

Uticaj rizika na Banku ili šteta iz rizičnog događaja može biti finansijski i nefinansijski.

Finansijski uticaj odnosi se na uticaj na Banku u smislu izgubljenog iznosa novca.

Nefinansijski uticaj odnosi se na uticaj u smislu reputacije i povjerenja klijenata, kontinuitet poslovanja, životne sigurnosti i pitanja zdravlja, i sl.

Monitoring nastalih događaja koji predstavljaju operativni rizik teče u svim organizacionim jedinicama Banke, te je omogućeno donošenje odluka u vezi poboljšanja kontrolnih aktivnosti za smanjenje nastalih šteta.

Uspostavljeni interni limiti Operativnog rizika Banke koji se prate na kvartalnoj osnovi osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja operativnim rizikom i koncentracijom istog na nivou Banke.

Plan kontinuiteta poslovanja obuhvata administrativne procese i strategije koji imaju za cilj omogućiti spremnost i organizovanost za rješavanje rizika u slučaju da dođe do prekida poslovanja Banke zbog hitnih i neočekivanih situacija vezanih za informacijske sisteme i fizičku sigurnost.

Obuka o podizanju svijesti o operativnim rizicima i rizicima informacione sigurnosti provodi se na godišnjoj razini.

Rizik likvidnosti je zasebno opisan u Poglavlju 6, a **Kamatni rizik** u poglavlju 7 ove Objave.

4.3. ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA

4.3.1. OPŠTI OKVIR SISTEMA INTERNIH KONTROLA I ORGANIZACIJA KONTROLNE FUNKCIJE

Banka je Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima definisala okvir za upravljanje rizicima koji uključuje identifikaciju rizika, mjerenje, odnosno procjenu rizika, praćenje, analizu i kontrolu rizika, te izvještavanje o rizicima.

Banka, u okviru strategije razvoja informacionog sistema Banke i politike sigurnosti informacionog sistema, definiše i adekvatnu informacionu podršku procesu upravljanja rizicima, koja obezbjeđuje sveobuhvatnu, pouzdanu, blagovremenu i tačnu obradu podataka, odnosno informacionu osnovu za efikasno praćenje i upravljanje rizicima.

Banka, internim aktima utvrđuje organizacioni dio koji je odgovoran za provođenje testiranja otpornosti na stres, shodno vrsti rizika koji se analizira, sa zaduženjima za saradnju i komunikaciju sa drugim nadležnim organizacionim dijelovima Banke, a prevashodno sa onim nadležnim za kontrolu rizika i planiranje kapitala

Efikasan i sveobuhvatan okvir za upravljanje svim bitnim tipovima rizika pretpostavlja odgovarajući nivo svijesti o riziku na svim nivoima unutar Banke. Banka razvija takvu organizacijsku kulturu koja podiže svjesnost kod svih uposlenika o rizicima koje preuzimaju u svakodnevnom poslovanju, a koji su odgovorni za identifikaciju rizika koji proizilaze iz njihovog domena poslovanja, a sve identificirane rizike opisuju i prijavljuju kontrolnim funkcijama.

U svom poslovanju svi uposlenici su dužni da se pridržavaju interno propisanih limita i ovlaštenja utvrđenih internim aktima Banke vezanim za kontrolu i upravljanje rizicima s ciljem izbjegavanja i/ili minimiziranja istih. Prilikom određivanja nivoa materijalnosti pojedinih identifikovanih rizika, Banka kombinacijom subjektivnih i objektivnih procjena analizira učestalost i intenzitet potencijalnih gubitaka prema određenim vrstama rizika, a kako bi se utvrdio nivo njihove materijalne značajnosti.

Interne kontrole u Banci su adekvatne i na zadovoljavajućem nivou. Banka je implementirala sve bitne komponente sistema internih kontrole i upravljanja rizicima u skladu sa zakonom, odnosno Banka ima adekvatnu organizacijsku strukturu koja zadovoljava zahtjeve razdvojenosti poslova preuzimanja rizika od funkcija upravljanja rizicima i aktivnosti podrške, kao i utvrđenu podjelu poslova kojom se sprečava sukob interesa, a navedeni sistemi se kontinuirano analiziraju i unapređuju.

Efikasno i adekvatno upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena, pretpostavlja sistemsko planiranje, osiguranje adekvatnog iznosa kapitala, održavanje prihvatljivog odnosa između preuzetog rizika i profitabilnosti uz kontinuiran rast i uz poslovanje na načelima likvidnosti odnosno solventnosti.

Upravljanje rizicima na nivou Banke omogućava realizaciju funkcionalne povezanosti pojedinih organizacionih jedinica za vezu između strategije i procesa, a isto se odvija kroz upravljačke tokove:

- a) od više ka nižim organizacionim jedinicama koju Nadzorni odbor i Uprava Banke ostvaruje sa odjelima, Sektorima, filijalama odnosno drugim operativnim strukturama, a to podrazumijeva:
 - definisanje poslovnog plana, ciljeva i željenog povrata
 - specifikaciju organizacijskog okvira upravljanja rizicima
 - definisanje limita rizika i alokacija rizika prema organizacionim jedinicama

- b) od nižih organizacionih jedinica ka više pozicioniranim organizacionim jedinicama u smislu povratnih informacija o rezultatima poslovnih aktivnosti organizacionih jedinica što uključuje identifikaciju rizika, te njihovo praćenje i izvještavanje

Kontrolna funkcija interne revizije organizaciono je pozicionirana kroz Odjel interne revizije, odnosno kao zaseban organizacioni dio, funkcionalno i organizaciono nezavisan o aktivnostima koje revidira.

Kontrolna funkcija usklađenosti je organizaciono pozicionirana kroz Odjel usklađenosti, dok je kontrolna funkcija rizika organizaciono pozicionirana kroz Sektor upravljanja rizicima.

Sve tri kontrolne funkcije su direktno odgovorne Nadzornom odboru Banke koji imenuje i razrješava lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija i određuje naknadu za njihov rad.

Lica odgovorna za rad kontrolne funkcije interne revizije, funkcije usklađenosti i funkcije upravljanja rizicima lično učestvuju na sjednicama tijela koje izvještava, te lično prezentuju svoje izvještaje o radu.

U cilju provođenja pravila efikasnog upravljanja rizicima u okviru Banke, upravljanje rizikom u ZiraatBank BH dd vrši se na slijedećim organizacionim nivoima:

1. Nadzorni odbor

Nadzorni odbor osigurava potrebne nadležnosti, organizacioni status, resurse i direktnu liniju izvještavanja i upozoravanja Nadzornog odbora, određuje vrstu, obim, oblik i učestalost izvještavanja o rizicima od strane organizacijskih jedinica, te odobrava interne akte Banke. Imenuje i razrješava lica odgovorna za rad kontrolnih funkcija, višu rukovodnu osobu za upravljanje rizicima u banci, neovisnu o operativnim funkcijama a ako vrsta, obim i složenost poslova Banke ne opravdavaju posebno imenovanje takve osobe, u skladu sa principom proporcionalnosti, tu funkciju može preuzeti druga osoba na višem rukovodnom nivou u Banci, pod uslovom da ne postoji sukob interesa.

2. Uprava Banke

Uprava Banke je nadležna i odgovorna za uspostavljanje jedinstvenog sistema i procesa upravljanja rizicima u banci i nadzor nad istim, organizacijske kulture rizika, adekvatno i blagovremeno poduzimanje mjera u procesu upravljanja rizicima u skladu sa Strategijom, Politikama, procedurama i ostalim internim aktima za upravljanje rizicima, te za periodični pregled, odnosno po potrebi usklađivanje Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima.

3. ALCO – Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

ALCO (Asset and Liability Committee - ALCO - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom) podržava Upravu Banke nadgledanjem pozicije rizika i procjenjivanjem trenutne situacije vezane za rizik na nivou Banke. Isti razmatra izradu standarda za metode, alate, procese i procedure, strukture i sisteme u upravljanju rizicima, razmatra izvještaje o rizicima. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je odgovoran za razvijanje politika za upravljanje tržišnim rizicima tj. kamatnim i deviznim rizikom, te rizikom likvidnosti i adekvatnošću kapitala, praćenje njihove implementacije u relevantnim oblastima.

ALCO se sastaje mjesečno i u skladu sa Pravilnikom o dužnostima i ovlaštenjima u radu Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i donosi odluke vezane za upravljanje gore navedenim rizicima.

Također, ALCO vrši planiranje profitabilnosti i kapitala u skladu sa Politikom upravljanja aktivom i pasivom, zakonskim propisima i finansijskim ciljevima, te u vezi sa preduzetim aktivnostima obavještava Nadzorni odbor i druge nadležne Odjele.

4. Odbor za reviziju

Odbor za reviziju analizira i nadzire primjenu i adekvatno provođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i provođenje sistema unutrašnjih kontrola, razmatra izvještaje kontrolnih funkcija i daje mišljenje o ovim izvještajima. Odbor za reviziju pruža stručnu pomoć Nadzornom odboru Banke u vršenju nadzora nad poslovanjem Banke i radom Uprave Banke. Odbor za reviziju za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru Banke.

5. Odbor za rizike

Strateško upravljanje rizicima, koje se bavi pitanjima kao što su poslovna strategija i dugoročno planiranje, zahtjeva formiranje Odbora za rizike na nivou Banke. Odbor za rizike se sastaje kvartalno, a osnovna funkcija ovog Odbora je kontrola postojećih i budućih rizika i kontrola nivoa kapitala u skladu sa ICAAP metodologijom, alokacija kapitala na određene vrste rizika i za odlučivanje o strateškim i strukturnim pitanjima u vezi sa upravljanjem rizicima.

Odbor za rizike dužan je izvještavati Nadzorni odbor o provođenju strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima, adekvatnosti i načinu provođenja usvojenih politika i procedura za upravljanje rizicima, kao i o adekvatnosti i pouzdanosti cjelokupnog sistema za upravljanje rizicima, pomagati i nadzirati provođenje usvojenih strategija, te savjetovati Nadzorni odbor o ukupnoj trenutnoj i budućoj sklonosti preuzimanja rizika, ne dovodeći pri tom u pitanje odgovornost Nadzornog odbora i Uprave u cjelokupnom upravljanju rizicima i nadziranju Banke.

6. Odjel usklađenosti

Odjel usklađenosti je organizaciona jedinica zadužena da prati usklađenost poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, propisima Agencije i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banke, identifikuje propuste i procjenjuje rizike kao posljedicu neusklađenosti poslovanja banke sa zakonom i drugim propisima, te procjenjuje efekte koje će na poslovanje banke imati izmjene relevantnih propisa.

Rizik usklađenosti se procjenjuje na način da se analiziraju poslovne aktivnosti Banke, uključujući i one povezane sa razvojem novih proizvoda i poslovnih praksi, pri tom uzimajući u obzir postojeće i/ili nove zakone i druge regulatorne zahtjeve relevantne za poslovanje Banke, interne akte Banke, kao i druge standarde i kodekse koje Banka primjenjuje u svom poslovanju. Na osnovu identifikacije rizika usklađenosti određuju se prioriteti odnosno redoslijed aktivnosti koje će se provoditi s ciljem usklađivanja, posebno imajući u vidu stepen rizika usklađenosti i materijalni značaj određenog poslovnog područja za poslovanje Banke.

Stepen rizika utvrđuje se s obzirom na potencijalne predstojeće štetne posljedice na poslovanje Banke. Kod procjene stepena rizika usklađenosti Odjel usklađenosti uzima u obzir sljedeće indikatore:

- a) visinu i stepen potencijalnih kazni i/ili posljedica za Banku,
- b) prioritet i složenost zadataka praćenja usklađenosti,
- c) relevantnost regulatornog područja u pogledu poslovanja Banke, te
- d) stepen reputacijskog rizika.

U skladu sa tim, rizik usklađenosti se procjenjuje kao:

- **Nizak** – nije potrebno hitno preduzimanje značajnijih aktivnosti od strane nadležnih organizacionih dijelova Banke.
Karakteristični su sljedeći indikatori:
 - Banci ne prijete mogućnost izricanja novčanih kazni ili nastupa drugih negativnih posljedica ili su one minimalne,
 - identifikovani rizik usklađenosti ne predstavlja prioritet,
 - jednostavno provođenje zadataka praćenja usklađenosti,
 - nema mogućnosti nastanka reputacijskog rizika ili je ta mogućnost neznatna.
- **Srednji** – potrebno je bez odgađanja predložiti mjere i aktivnosti radi otklanjanja i/ili smanjenja te upravljanja rizikom usklađenosti.
Karakteristični su sljedeći indikatori:
 - Banci prijete mogućnost izricanja umjereno visokih novčanih kazni ili nastupa drugih negativnih posljedica,
 - identifikovani rizik usklađenosti predstavlja umjereni prioritet u regulatornom smislu,
 - zadatak praćenja usklađenosti srednje složenosti i/ili je isti nedostatan pojasnjen (u regulatornom smislu),
 - prisutnost periodičnih grešaka utvrđenih praćenjem rizika usklađenosti,
 - mogućnost nastanka reputacijskog rizika je umjerena.
- **Visok** – potrebno je bez odgađanja predložiti mjere i aktivnosti radi otklanjanja i/ili smanjenja te upravljanja rizikom usklađenosti, kao i bez odgađanja obavijestiti Odjel usklađenosti, Upravu i Nadzorni odbor Banke o postojanju rizika usklađenosti visokog stepena.
Karakteristični su sljedeći indikatori:
 - Banci prijete mogućnost izricanja vrlo visokih novčanih kazni i/ili sličnih negativnih posljedica (npr. gubitak dozvole za obavljanje određenih poslova),
 - identifikovani rizik usklađenosti predstavlja visoki prioritet u regulatornom smislu,
 - zadatak praćenja usklađenosti visoke kompleksnosti,
 - regulatorno područje relevantno za poslovanje Banke,
 - nastanak reputacijskog rizika i potencijalne posljedice su vjerovatne i vrlo značajne (prijetnja gubitka povjerenja klijenata u Banku).

Redovno izvještavanje o radu kontrolne funkcije praćenja usklađenosti se provodi u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i važećom metodologijom kroz kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje Upravi Banke, Odboru za reviziju i Nadzornom odboru.

Izvještaj po potrebi (operativni izvještaj) izrađuje se po potrebi i to:

- u slučaju pojave **visokog stepena** rizika usklađenosti pri primjeni određene regulative i isto se podnosi Upravi Banke,
- u slučaju saznanja o **materijalno značajnom** riziku usklađenosti, koje se također podnosi Upravi Banke,
- u slučaju utvrđivanja nepravilnosti u radu koje ne predstavljaju materijalno značajan rizik. Ovaj izvještaj se sastavlja i proslijeđuje nadležnom rukovodiocu organizacione jedinice, te po potrebi članu Uprave Banke nadležnom za rad te organizacione jedinice.

Ukoliko Odjel usklađenosti procijeni potrebnim, operativni izvještaj može se dostaviti svim članovima Uprave Banke i/ili Odbora za reviziju i/ili Nadzornog odbora.

Izvještaj se izrađuje u standardizovanom obliku operativnog izvještaja i najmanje sadrži:

- a) predmet i obim obavljenih poslova, kontrola i revizija,
- b) nezakonitosti i nepoštivanje politika i postupaka Banke ako su utvrđeni tokom obavljanja poslova kontrole usklađenosti,
- c) nedostatke i slabosti u poslovanju odnosno upravljanju rizicima ako su utvrđeni tokom obavljanja poslova kontrole usklađenosti,
- d) provedenu provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu da navedeno utiče na izloženost rizicima ako su utvrđeni tokom obavljanja poslova kontrole usklađenosti,
- e) ocjenu adekvatnosti i djelotvornosti sistema internih kontrola u pojedinom području poslovanja,
- f) ocjenu adekvatnosti i učinkovitosti upravljanja rizicima, uključujući i informacije o izloženosti rizicima,
- g) prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- h) osobe zadužene za provođenje prijedloga, preporuka i mjera,
- i) informacije o statusu izvršenja prijedloga, preporuka i mjera za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, nedostataka i slabosti,
- j) ocjenu usklađenosti Banke s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima.

Odjel usklađenosti redovno prati status izvršenja datih prijedloga, preporuka i mjera za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, nedostataka i slabosti.

7. Interna revizija

Interna revizija odgovorna je za nezavisnu reviziju svih aktivnosti i procesa na nivou Banke. To se posebno odnosi na nezavisnu procjenu, prilagođenost, funkcionalnost i efektivnost svih, za upravljanje rizicima vezanih, struktura, procesa, kontrola, metoda i sistema koji se sprovode u Banci. Aktivnosti revizije se zasnivaju na statutarnim i regulatornim osnovama i zahtjevima, minimalnim standardima nadležnih institucija i na osnovu su godišnjeg plana revizije.

Detaljnija zaduženja interne revizije su prezentirana u podpoglavlju 2.4. ove Objave.

8. Sektori

Sektor upravljanja rizicima, Sektor finansijske analize, Sektor praćenja, naplate i likvidacije kredita i Sektor upravljanja dodjelom kredita su pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja Člana Uprave nadležnog za rizike.

Navedeni Sektori i drugi Sektori u Banci, obavljaju određene poslovne aktivnosti u cilju provođenja pravila efikasnog upravljanja rizicima unutar Banke, a detaljan opis odgovornosti i nadležnosti svih organizacionih jedinica definiše se internim aktom Pravilnik o organizaciji poslova i sistematizaciji radnih mjesta.

Sektor upravljanja rizicima odgovoran je za:

- Organizaciju i koordinaciju procesa praćenja i upravljanja kreditnim rizikom i sa njim povezanim rizicima, rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kamatnim rizikom, operativnim rizikom, rizikom informacionog sistema na nivou Banke

- Nadzor i kontrolu izloženosti navedenih rizika u skladu sa zakonskim propisima, regulatornim ograničenjima i internim aktima Banke
- Pružanje podrške organizacionim jedinicama Banke u segmentu upravljanja rizicima iz domena odgovornosti Sektora
- Nadzor i kontrolu utvrđenih limita izloženosti kreditnim i nekreditnim rizicima, a u skladu sa regulatornim propisima i internim aktima Banke.

Obzirom da je Banka dužna da uspostavi kontrolne funkcije: funkciju upravljanja rizicima, funkciju praćenja usklađenosti i funkciju interne revizije, Sektor upravljanja rizicima je jedna od organizacionih jedinica koja obavlja kontrolnu funkciju upravljanja rizicima.

Rukovodioca kontrolne funkcije upravljanja rizicima imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke.

Poslovi kontrolne funkcije Sektora upravljanja rizicima su slijedeći:

- a) Analiza kreditnog rizika i sa njim povezanih rizika, rizika likvidnosti, deviznog, kamatnog, operativnog rizika, rizika informacionog sistema koja uključuje utvrđivanje i mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o ovim rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- b) provođenje testiranja otpornosti na stres, u saradnji sa drugim nadležnim organizacionim jedinicama
- c) provjera primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje navedenim rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena,
- d) ispitivanje i ocjena adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja kreditnim i nekreditnim rizicima,
- e) ocjena adekvatnosti i dokumentovanosti metodologije za upravljanje navedenim rizicima,
- f) učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje navedenim rizicima,
- g) učestvovanje u izradi, primjeni i nadzoru nad funkcioniranjem metoda i postupaka za upravljanje rizicima,
- h) davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje navedenim rizicima,
- i) analiza, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala Banke i adekvatnosti likvidnosti Banke u saradnji sa nadležnim organizacionim jedinicama Banke,
- j) provjera strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti likvidnosti Banke, u saradnji sa nadležnim organizacionim jedinicama Banke,
- k) analiza gore navedenih rizika prisutnih kod novih proizvoda ili novih tržišta i sa njima povezanih rizika,
- l) izvještavanje Uprave Banke, Odbora za reviziju i Nadzornog Odbora Banke o upravljanju rizicima i o radu funkcije upravljanja rizicima.

- Sektor finansijske analize

Poslovne aktivnosti Sektora finansijske analize obuhvataju organizaciju, koordinaciju i sprovođenje procesa i standarda finansijske analize i analize projekata i procjene rizika analiziranih kreditnih zahtjeva, unapređenje načina i metoda prikupljanja podataka o podnosiocima kreditnih zahtjeva i industrijskim granama u kojima podnosioci kreditnih zahtjeva posluju, a u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, podzakonskim aktima i internim aktima

Banke, formiranje baza podataka dokumenata iz domena poslovanja Sektora, te pružanje stručne podrške filijalama u segmentu kreditnih analiza (scoringa) i analize projekata.

- Sektor upravljanja dodjelom kredita

Nadležnost Sektora upravljanja dodjelom kredita je slijedeća:

U okviru zakonske regulative, te bankarske prakse, provjerava da li su prijedlozi i zahtjevi u vezi sa novim kreditima, povećanjima, obnovama, izmjenama uslova, izmjenama kolaterala u skladu sa internim aktima Banke, osigurava potrebne ispravke na pripremljenim prijedlozima, pripremljene prijedloge prezentira na usvajanje nadležnim instancama, vrši procjenu istih i donosi odluke sa članovima nadležnih kreditnih odbora, koordinira dostavljanje odluke o odobrenju plasmana nadležnoj filijali. U slučaju potrebe učestvuje u procesu naplate bančinih potraživanja nastalih od odobrenih i iskorištenih kredita koji su u statusu izmirenja obaveza. Po potrebi obavlja posjete filijalama i klijentima kako bi se problemi utvrđeni u kreditnim praksama razmotrili na licu mjesta i pronašla rješenja za iste, organizuje planiranje poslova i sprovodi iste u djelo.

- Sektor praćenja, naplate i likvidacije kredita

Odgovoran je za intenzivno praćenje i monitoring kredita u kašnjenju uz poduzimanje mjera naplate i proaktivno djelovanje i koordinaciju sa filijalama Banke u cilju sprečavanja prelaska potraživanja u nekvalitetnu aktivu pravnih i fizičkih lica, ocjenu izvedivosti oporavka putem strukturiranih specijaliziranih procesa za svaku od strategija oporavka - vansudska strategija oporavka, strategije oporavka putem suda, strategije stečaja.

- Sektor riznice i finansijskih institucija

Sektor riznice i finansijskih institucija je odgovoran za obavljanje poslova iz domena korespondentnog bankarstva, uspostavljanje saradnje sa finansijskim institucijama, otvaranje računa i poslova uspostave kreditnog limita u korist istih, kao obezbjeđivanje limita prema Banci od strane drugih finansijskih institucija, istraživanje tržišta, analiza stanja sektora i Banke, određivanje cjenovne politike Banke na depozitne i kreditne proizvode, priprema i izrada mjesečnih i kvartalnih izvještaja za potrebe ALCO komiteta, praćenje valutne i ročne strukture bilansnih i vanbilansnih potraživanja i obaveza, praćenje nivoa kratkoročne i dugoročne likvidnosti, projekcije, smjernice za poslovanje po pitanju upravljanja likvidnosnom i deviznom pozicijom Banke i politike usklađenosti aktive i pasive, obavljanje transakcija koje su neophodne za upravljanje deviznom pozicijom Banke, kao i za održavanje i unapređenje likvidonosne pozicije; transakcije trgovine valuta, određivanje kursne liste, transakcije finansijskih tržišta, tržišta kapitala i transakcije ino trgovine.

- Sektor finansijskog upravljanja

Definiše principe i metode računovodstvenog obuhvatanja poslovnih promjena u skladu sa važećom regulativom i računovodstvenim i finansijskim standardima, priprema i izrađuje regulatorne izvještaje za regulatorne institucije i nadležne nivoe, sprovodi aktivnosti kako bi se usaglasile politike i u saradnji sa nadležnim jedinicima usvojili ciljevi i strategije u vezi sa budžetom, planom kapitala, planom poslovanja, definiše efikasne politike za upravljanje prihodima i rashodima kako bi se povećala profitabilnost i efikasnost na nivou Banke.

Sektor finansijskog upravljanja je pod hijerarhijskom linijom odgovornosti i izvještavanja prema Članu Uprave nadležnom za rizike.

4.3.2. OPIS SISTEMA MJERENJA I IZVJEŠTAVANJA O RIZICIMA

Proces upravljanja rizikom u ZiraatBank BH dd podijeljen je u nekoliko faza procesa, koje se u principu primjenjuju na sve relevantne kategorije rizika poslovnih aktivnosti u banci. Ovaj proces obuhvata:

- Identifikaciju rizika
- Mjerenje i procjenu rizika
- Određivanje limita
- Ovladavanje rizicima
- Praćenje, kontrolu i izvještavanje o riziku

Kada je riječ o identifikaciji rizika, sve kategorije rizika i porijeklo rizika u ZiraatBank BH dd se sistematično i kontinuirano istražuju i jasno razlikuju.

Obzirom da se u poslovnom okruženju koje se neprestano mijenja i raste uvođenjem novih proizvoda i ulaskom na nova tržišta mogu pojaviti novi rizici, prije provođenja novih sistema, izgradnje novih infrastruktura, ponovnog oblikovanja postojećih procesa ili organizacija, započinjanja poslovnih aktivnosti sa novim proizvodima, na novim tržištima ili novim vrstama poslovanja, potrebno je identificirati povezane rizike i nastale efekte u upravljanju rizicima na Banku.

- Mjerenje i procjena rizika

Identificirani rizici se mjere, analiziraju i procjenjuju. U ovu svrhu se posebno primjenjuju kvantitativne i/ili kvalitativne metode kao što su analize scenarija i stres-testovi za procjenu odstupanja od poslovnih ciljeva. Metode i procedure koje se koriste za analizu i ocjenu rizika posebno se definišu u odnosu na svaku pojedinu vrstu rizika. Uzima se u obzir i međuzavisnost rizika, te koncentracije rizika koje se moraju kontinuirano pratiti, analizirati i procjenjivati. Kako bi se razvile odgovarajuće mjere i strategije za ovladavanje rizicima, rizici se na temelju rezultata procjene kategoriziraju i redaju po značaju. Ocjena rizika mora uvijek biti kvalitativna. Kvantitativna ocjena provodi se nakon što se neki rizik definirao kao značajan.

- Određivanje limita

Limiti (ograničenja) se postavljaju u cilju izbjegavanja neodgovarajućih nivoa rizika i neodgovarajućih koncentracija na nivou Banke. Uspostavljeni limiti osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja rizicima. Banka vrši revidiranje postojećih limita na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili interni limit izloženosti sa bonitetnim pokazateljima ili ograničenjima koje propisuju Regulator. Limiti tj. ograničenja se mogu mijenjati i dopunjavati, a za navedeno se zahtijeva odobrenje Uprave Banke i/ili Nadzornog odbora. U slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita pojedinih rizika, Sektor upravljanja rizicima o istom informiše Upravu Banke i ALCO.

- Ovladavanje rizicima

Ovladavanje rizikom je sveukupnost strateških odrednica, metoda, kriterija i postupaka radi prihvatanja, izbjegavanja, smanjenja ili prenosa utvrđenog nivoa rizika, prema kojem Banka određuje i primjenjuje kriterije za odlučivanje i postupke za ovladavanje rizicima uzimajući u obzir profil rizičnosti, odnosno sklonost Banke ka preuzimanju rizika i toleranciju prema riziku, uz adekvatno dokumentovanje načina ovladavanja rizikom, uključujući i razloge za prihvatanje, smanjenje, izbjegavanje ili prenos rizika.

- Praćenje (monitoring), kontrola i izvještavanje o rizicima

Banka je strukturom organizacionih jedinica i preraspodjelom odgovornosti i nadležnosti, organizovala sistem redovnog monitoringa ili praćenja, kontrole i izvještavanja o izloženosti rizicima, na način da svim relevantnim nivoima upravljanja u banci omogući pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije o poštivanju limita rizika koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka.

Takve informacije se npr odnose na informacije o izloženosti pojedinim rizicima, o značajnim internim gubicima, o mjerama i aktivnostima koje su se poduzele ili se trebaju poduzeti, o poštivanju ili eventualnom prekoračenju utvrđenih limita rizika, kao i promjenama u pokazateljima poslovanja koji mogu upućivati na promjenu izloženosti riziku.

Banka za potrebe regulatornog izvještavanja ima implementirane risk alate za obračun rizične aktive i LCR-a koji omogućavaju izvještavanje u skladu sa zakonskim i regulatornim zahtjevima.

Izvještavanje o riziku obuhvata transparentno pružanje informacije o riziku u redovnim vremenskim intervalima, kao i izvještavanje na zahtjev, uz sveobuhvatnost i uporedivost. Interno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija Upravi Banke, dok eksterno izvještavanje podrazumijeva pružanje izvještajnih informacija regulatorima, uz poštivanje regulatornih limita, standarda i propisanih obrazaca.

Nadzorni Odbor, Odbor za rizike, Odbor za reviziju i Uprava Banke su putem izvještaja o praćenju rizika, koji se izrađuju na kvartalnom nivou, upoznati sa analizom i rezultatima iste za sve rizike koji se pripremaju od strane Sektora upravljanja rizicima, odnosno kontrolne funkcije upravljanja rizicima. Izvještaji sadrže preporuke i zaključke o potrebnim aktivnostima s ciljem minimiziranja pojedinačnih rizika, a koji se na sjednicama naprijed navedenih tijela/odbora razmatraju i usvajaju. Također, Upravi Banke se na mjesečnom nivou dostavljaju risk izvještaji iz određenih domena upravljanja kreditnim rizikom, kao i mjesečni izvještaji o praćenju pokazatelja iz RAS-a i Plana oporavka. Pored toga, ALCO komitet razmatra klasifikaciju portfolia, stanje NPL-a, deviznu poziciju, likvidnost sa aspekta usklađenosti aktive i pasive, kao i LCR izvještaj. Sektor upravljanja rizicima je za pojedine pokazatelje definisane RAS-om i Planom oporavka, a za koje je to moguće, uspostavio praćenje i na dnevnom nivou.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima sačinjava kvartalne, i godišnje izvještaje o radu, koji se podnose Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke na razmatranje, uz informisanje Uprave Banke, radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom kontrole.

4.3.3. OPŠTE SMJERNICE I NAČELA UPRAVLJANJA RIZICIMA U BANCİ

Strategijom za upravljanje rizicima definiraju se koncepti cjelokupne sposobnosti preuzimanja rizika, sistemskog upravljanja rizikom i tolerancije prema riziku.

Preuzimanje rizika je, između ostalog, zasnovano na određenim smjernicama i načelima:

- Upravljanje portfoliom u cilju optimizacije rizika i dobiti

U sistem upravljanja rizicima u cilju optimizacije rizika i dobiti uključeni su i članovi Nadzornog Odbora i Uprave Banke koji su odgovorni za utvrđivanje i uredno funkcionisanje cjelokupnog okvira za upravljanje rizicima. U skladu sa internim aktima Banke i sistematizacijom, izvršena

je preraspodjela poslova i odgovornosti za članove Uprave i nadležne Sektore, Odjeljenja i Odjele u smislu upravljanja rizicima.

- Usklađenost s regulatornim propisima i standardima

Banka provodi poslovnu politiku na način da poslovne aktivnosti budu potpuno u skladu sa svim zakonskim i podzakonskim propisima i internim regulativama i standardima.

- Razdvojenost odgovornosti i preveniranje sukoba interesa

Načelo razdvojenosti odgovornosti implementirano je od najnižeg organizacijskog oblika do razine Uprave Banke, odnosno Nadzornog odbora. U okviru svojih zaduženja i ovlaštenja, uposlenici Banke su odgovorni za profesionalno adekvatan odnos prema rizicima. Upravljanje rizicima je organizacijski razdvojeno i neovisno od marketinško-komercijalnih i prodajnih aktivnosti, te aktivnosti odobravanja kreditnih zahtjeva. Interni sukob interesa se dakle prevenira kroz adekvatnu internu organizacijsku strukturu, razdvajanje odgovornosti, te odgovarajuće linije izvještavanja.

- Organizacija i resursi funkcije kontrole rizika

Nalozi i preporuke Interne revizije koji se odnose na upravljanje rizicima, uzimaju se u obzir sa razumnom pažnjom i profesionalnim odnosom od strane svih uposlenika, organizacionih tijela Banke, Odjela, Sektora i Uprave Banke. Organizacija funkcije kontrole rizika treba biti adekvatna naravi, obuhvatu i složenosti svih relevantnih rizika. Za redovnu kontrolu adekvatnosti i efikasnosti sistema za upravljanje rizicima odgovorna je Interna revizija i Uprava Banke.

- Analiza rizika pri implementaciji novih proizvoda

Prilikom uvođenja novih proizvoda koji se mogu posmatrati kao materijalno značajni ili prilikom namjere ulaska u nove tržišne segmente, neophodno je provesti odgovarajuću analizu i procjenu pripadajućih rizika putem nadležnih organizacionih struktura i uposlenih u banci koji su zaduženi za analizu rizika pri implementaciji novih proizvoda.

- Dostupnost izvještajnih obrazaca i informacija

U skladu sa regulatornim okvirom i zakonskim aktima dostupni su propisani izvještajni obrasci Banke, a kroz nadležne nivoe i odjele komunikacije, te razmjena javnih informacija sa zainteresiranim pojedincima ili grupama.

4.3.4. POVEZANOST POSLOVNOG MODELA SA RIZIČNIM PROFILOM BANKE

Apetit za rizik, odnosno sklonost preuzimanja rizika

Banka na osnovu pripremljenog budžeta i plana poslovanja, kao i ostalih planova relevantnih za poslovanje Banke, kao i godišnjih finansijskih izvještaja definiše apetit za rizik koji je u direktnoj vezi sa strateškim smjernicama, definiranim budžetskim ciljevima za tekuću i naredne poslovne godine.

Apetit za rizik odnosno sklonost preuzimanju rizika obuhvata određivanje namjere za preuzimanje rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu određivanja razine rizika koji Banka smatra prihvatljivim u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva.

Apetit za rizikom predstavlja metodu Banke za traženjem i održavanjem ravnoteže između željenog povrata i rizika, a uvažavajući sve aktivnosti vezane za provođenje Strateškog plana poslovanja Banke. Prilikom utvrđivanja apetita za rizikom, te donošenja odluke o prihvatljivom nivou rizika uvijek se razmatraju sljedeće dimenzije:

- Dobit,
- Kapital,
- Likvidnost,
- Reputacija,
- Organizaciona ograničenja,
- Poređenje sa neposrednom konkurencijom.

U okviru sklonosti preuzimanju rizika Banka utvrđuje limite rizika, minimalne i/ili maksimalne vrijednosti, signale ranog upozorenja, te ciljane vrijednosti pokazatelja. Banka poduzima sve mjere kako bi svoje poslovne aktivnosti strukturirala na način da iste u svakom trenutku budu u potpunosti usklađene sa definisanim limitima.

Utvrđivanje sklonosti Banke ka preuzimanju rizika definiše se kroz izjavu o apetitu za rizikom - RA Statement (RAS) koja ustvari predstavlja pregled različitih risk indikatora kroz koje se reflektuje bančin apetit za rizikom u skladu s njenim poslovnim ciljevima.

Na iznose limita rizika, pored strateških smjernica i budžetskih ciljeva, utiču i drugi faktori, kao što su:

- Sposobnost Banke da podnosi rizik uz iznos raspoloživog kapitala kojim se mogu absorbovati eventualni gubici,
- Trenutni i novi zahtjevi regulatornog okruženja,
- Prihvatljiv nivo koncentracije određenih rizika.

5. REGULATORNI KAPITAL

S ciljem dodatnog jačanja svoje kapitalne osnove i nadolazeće regulative, Banka je krajem 2019. godine pokrenula proces dokapitalizacije u iznosu od 40 miliona KM, međutim do kraja 2020. godine isti nije okončan iz razloga nefunkcionisanja Komisije za vrijednosne papire FBiH. U tom slučaju iznos dioničkog kapitala Banke iznosi 240 miliona KM.

Izračun regulatornog kapitala vrši se u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/17). Tokom izvještajnog perioda, uzimajući u obzir navedenu dokapitalizaciju, bili su ispoštovani zahtjevi u pogledu minimalnih, kao i dodatnih kapitalnih zahtjeva u skladu s pomenutom Odlukom.

5.1. REGULATORNI KAPITAL BANKE

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahtjeva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrijednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog

zahtjeva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrijednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala.

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- da obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima FBA;
- da obezbjedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbjedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa dioničarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- da obezbjedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slijede, i to:

- **Obrazac C 01.00 (KA1)** - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembar 2020;
- **Obrazac C 03.00 (KA3)** - osnovne karakteristike o stopama kapitala, kao i potreba viška/manjka za kapitalom;
- Obrazac glavnih karakteristika instrumenata kapitala

1. OBRAZAC C 01.00

Red br.	Kapital	Iznos 31.12.2020.	Iznos uz dokapitalizaciju
1.	REGULATORNI KAPITAL	82.087	135.420
1.1	OSNOVNI KAPITAL	61.565	101.565
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	61.565	101.565
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	200.000	240.000
1.1.1.2	Zadržana dobit	-136.926	-136.926
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	-136.926	-136.926
1.1.1.4	Ostale rezerve		
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-1.509	-1.509
1.1.1.6	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjanih za povezane porezne obaveze		
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital		
1.1.1.8	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika		
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL		
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital		
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital		
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)		
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	20.522	33.855
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	20.522	33.855
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)		
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo		

Napomena: Ostvareni regulatorni kapital na kraju 2020. godine je iznosio 82.087 hiljada KM iz razloga prethodno navedenog problema okončanja procesa dokapitalizacije.

2. OBRAZAC C 03.00

C 03.00 (KA 3)		Iznos 31.12.2020.	Iznos uz dokapitalizaciju
010	Stopa redovnog osnovnog kapitala	7,85%	12,95%
020	Višak (+) / manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	8.610	48.610
030	Stopa osnovnog kapitala	7,85%	12,95%
040	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	-9.041	30.959
050	Stopa regulatornog kapitala	10,46%	17,26%
060	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	-12.055	41.278
070	Stopa redovnog osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	8,76%	8,76%
080	Ciljana stopa redovnog osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2		
090	Stopa osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	11,68%	11,68%
100	Ciljana stopa osnovnog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2		
110	Stopa regulatornog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	15,58%	15,58%
120	Ciljana stopa regulatornog kapitala zbog usklađenja iz Stuba 2	-	

Podaci o glavnim karakteristikama instrumenata kapitala:

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red. br.	Karakteristike instrumenta	Dionički kapital Banke
1.	Emitent	<i>ZiraatBank BH dd</i>
1.1.	Jedinstvena oznaka	TRZBGI
<i>Tretman u skladu sa regulatornim okvirom</i>		
2.	Priznat na pojedinačnoj/konsolidranoj osnovi	<i>Priznat na pojedinačnoj osnovi</i>
3.	Vrsta instrumenta	<i>Obične (redovne) dionice</i>
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 82.087 hiljada KM
5.	Nominalni iznos instrumenta	10.000 hiljada KM
5.1.	Emisiona cijena	/
5.2.	Otkupna cijena	/
6.	Računovodstvena klasifikacija	<i>Dionički kapital</i>
7.	Datum izdavanja instrumenta	I.emisija: 10.000 hiljada KM 25.11.1996.g.
		II emisija: 15.000 hiljada KM 25.06.1999.g.
		III emisija: 9.000 hiljada KM 07.10.2004.g.
		IV emisija: 16.000 hiljada KM 25.12.2004.g.
		V emisija: 10.000 hiljada KM 24.12.2007.g.
		VI emisija: 30.000 hiljada KM 30.04.2015.g.
		VII emisija: 10.000 hiljada KM 22.09.2015.g.
		VIII emisija: 40.000 hiljada KM 22.11.2016.g.
		IX emisija: 60.000 hiljada KM 06.08.2018.g.
		X emisija: 40.000 hiljada KM u procesu
8.	Instrument s datumom dospijeca ili instrument bez datuma dospijeca	<i>Bez datuma dospijeca</i>
8.1.	Inicijalni datum dospijeca	<i>Bez datuma dospijeca</i>
9.	Opcija kupovine od strane emitenta	<i>Ne</i>
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datumi aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	/
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	/
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	/
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	/
13.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup	Ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	<i>Nekumulativne</i>
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	<i>Nekonvertibilan</i>
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	/

18.	Ako je konvertibilan, djelimično ili u cjelosti	/
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	/
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	/
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	/
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	/
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	Ne
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	/
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cjelosti	/
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	/
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti	/
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	/
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	/

5.2. KAPITALNI ZAHTJEVI I ADEKVATNOST KAPITALA

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banke, ukupan iznos kapitalnih zahtjeva se izračunava i stavlja u odnos sa regulatornim kapitalom. Regulatorni kapital mora biti raspoloživ najmanje u iznosu zbira minimalnih kapitalnih zahtjeva.

Na osnovu poslovnih aktivnosti Banke, u skladu sa Stubom 1 Bazela 3, **obračunavaju se kapitalni zahtjevi za:**

- **kreditni rizik** - izračunava se množenjem ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom sa 12%; Banka izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom primjenom standardizovanog pristupa za sve klase izloženosti;
- **valutni rizik** – Banka je dužna da izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu, koje se izračunavaju u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala prelazi 2% njenog ukupnog regulatornog kapitala.

Kapitalni zahtjev za valutni rizik izračunava se množenjem zbira njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%; i

- **operativni rizik** - jednostavni pristup za izračunavanje kapitalnog zahtjeva operativnog rizika u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, broj: U.O.-08-02/17;

Prikaz iznosa kapitalnih zahtjeva Banke, obračunatih u skladu sa Stubom 1 Bazela III, prema vrsti rizika na 31. decembra 2020. godine u skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija Banke je prikazan u nastavku:

Adekvatnost kapitala			
Red br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjev
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	18.455	2.215
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	175.525	21.063
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	122.617	14.714
8.	Izloženosti prema stanovništvu	143.656	17.239
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	189.094	22.691
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	62.416	7.490
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	506	61
16.	Ostale izloženosti	13.927	1.671
17.	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik	726.196	87.144
18.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke		
19.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike		
19.1	Kapitalni zahtjevi za specifični i opći rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		
19.2	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		
19.3	Kapitalni zahtjev za devizni rizik	10.197	1.224
19.4	Kapitalni zahtjev za robni rizik		
20.	Kapitalni zahtjev za operativni rizik	48.122	5.777
21.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	7,85	7,85
22.	Stopa osnovnog kapitala	7,85	7,85
23.	Stopa regulatornog kapitala	10,46	10,46

Informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku

Nekvalitetna izloženost je izloženost u statusu neizmirenja obaveza, odnosno izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 u skladu s FBA Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Kada neka izloženost postane nekvalitetna i pored primijenjenih mjera za izbjegavanje nastanka takvih izloženosti, ista potom postaje predmet praćenja posebno definisane funkcije u Banci koja se bavi postupanjem sa nekvalitetnim izloženostima.

Nivo kreditnog rizika 3 – status neizmirenja obaveza obuhvata:

- Izloženosti koje ispunjavaju jedan ili oba od slijedećih uslova: dužnik kasni s otplatom dospjelih obaveza prema banci u materijalno značajnom iznosu duže od 90 dana i/ili banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, matičnom društvu ili bilo kojem zavisnom društvu ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala, a u skladu s članom 20. Odluke
- Restrukturirane izloženosti koje su u trenutku modifikacije bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 3.
- POCI imovina

Klasifikacija i vrednovanje finansijske aktive se definiše u zavisnosti od vrste izloženosti, a koje mogu biti bilansne i vanbilansne izloženosti.

Umanjenje vrijednosti se primjenjuje na:

- Izloženosti koje ne zadovoljavaju status neizmirenja obaveza (rezervacije za očekivane kreditne gubitke u STAGE 1 i STAGE 2),
- Izloženosti koje zadovoljavaju status neizmirenja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne (rezervacije za očekivane kreditne gubitke na grupnoj osnovi),
- Izloženosti koje zadovoljavaju status neizmirenja obaveza sa procjenom na individualnoj osnovi.

Banka, u skladu sa zakonom, klasifikuje aktivu prema FBA Odluci o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a također, primjenjuje i izvršava umanjeње vrijednosti bilansne i vanbilansne aktive prema MSFI 9.

Nadležna organizaciona jedinica Banke klasifikaciju aktive, odnosno raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika, obavlja uzimanjem u razmatranje svih faktora vezanih za korisnikove osobine i njegove sposobnosti plaćanja.

Ukupan iznos izloženosti Banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (*neto izloženost*), kao i prosječni iznos *neto izloženosti* tokom perioda, po kategorijama izloženosti:

Ukupna i prosječna izloženost banke			
Red br.	Kategorije izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne <i>neto izloženosti</i> tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	180.389	147.095
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	5.099	3.106
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	64
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	270.078	238.223
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	195.609	204.405
8.	Izloženosti prema stanovništvu	221.392	215.459
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	252.538	236.133
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	61.770	69.933
11.	Visokorizične izloženosti	0	0

12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	506	506
16.	Ostale izloženosti	41.351	48.984

Geografska podjela izloženosti po značajnim područjima i kategorijama izloženosti:

Red br.	Vrsta izloženosti	BiH	Republika Turska	EU	Ostale zemlje	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	161.919	18.455	15	0	180.389
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	5.099				5.099
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora					
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama					
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama					
6.	Izloženosti prema institucijama	1.461	238.779	29.497	341	270.078
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	139.886	28.977	5.664	21.082	195.609
8.	Izloženosti prema stanovništvu	218.099	2.669	131	493	221.392
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	251.237	933	56	312	252.538
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	61.631	41	11	87	61.770
11.	Visokorizične izloženosti					0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica					0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom					0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima					0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	506				506
16.	Ostale izloženosti	41.351				41.351

Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti:

[illegible]

Preostali rok dospjeća svih izloženosti i po kategorijama izloženosti:

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red br.	Kategorija izloženosti	≤ 1 god	> 1 ≤ 5 god	> 5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	161.935	9.981	8.473		180.389
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama i lokalnim vlastima	1.055	4.044			5.099
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora					0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama					0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama					0
6.	Izloženosti prema institucijama	265.269	4.809			270.078
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	103.880	46.865	44.864		195.609
8.	Izloženosti prema stanovništvu	52.103	50.342	118.947		221.392
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	81.874	56.680	113.984		252.538
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	34.338	9.173	18.259		61.770
11.	Visokorizične izloženosti					0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica					0
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom					0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima					0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja				506	506
16.	Ostale izloženosti	32.641			8.710	41.351

Prema značajnoj privrednoj grani, iznos bruto izloženosti u statusu neizmirenja obaveza, bruto iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja i bruto iznos ostalih izloženosti sa pripadajućim ispravkama vrijednosti:

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	4.726	2.980	16.199	12.540	13.311	1.271
2.	Vađenje ruda i kamena					1.545	6
3.	Prerađivačka industrija	15.205	10.296	71.932	57.360	171.628	7.352
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija			2.683	2.146	12.420	654
5.	Snabdjevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine					1.187	45
6.	Građevinarstvo	333	266	12.215	9.945	31.620	1.108
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	11.646	6.826	48.396	38.411	100.092	2.604
8.	Saobraćaj i skladištenje	173	122	5.395	4.308	7.488	129
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	21.721	13.829	3.790	2.648	33.889	1.121
10.	Informacije i komunikacije	2.342	923	157	16	6.860	329
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja			842	11	506.485	4.979
12.	Poslovanje nekretninama			8.807	6.429	7.113	200
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	360	151	3.857	3.056	27.653	523
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	16	11	1.049	839	1.536	28
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje			57		4.008	13
16.	Obrazovanje			3		1.094	12
17.	Djel. zdrav. zašt. i soc. rada			65	4	4.557	147
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija			129	99	684	12
19.	Ostale djelatnosti	12.497	8.194	5.578	4.256	255.917	4.329
20.	Ukupno	69.019	43.598	181.154	142.068	1.189.087	24.862

Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti tokom izvještajnog perioda:

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	189.988	29.472
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	32.327	9.223
3.	Iznos umanjenja ispravki vrijednosti	-36.751	-13.731
4.	Završno stanje	185.565	24.964

Kretanje iznosa ispravki vrijednosti tokom perioda rezultat je kretanja izloženosti klijenata između različitih nivoa kreditnog rizika i izvršenih otpisa nekvalitetnih izloženosti.

U toku 2020. godine Banka je koristila kreditne rejtinge sljedećih Agencija za dodjelu kreditnih rejtinga u skladu s ECAI listom priznatom od strane regulatora: Moody's, S&P, Fitch, JCR (Japan Credit Rating Agency) i CI (Capital Intelligence).

Kategorije izloženosti kod kojih su se koristili prethodno navedeni kreditni rejtinzi su Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama, Izloženosti prema institucijama i Izloženosti prema privrednim društvima. Kreditni rejtinzi su se koristili kod klijenata finansijskih institucija kod kojih se uglavnom koristio vlastiti kreditni rejting istih, dok se kod određenog dijela takvih klijenata koristio i kreditni rejting države.

Banka vrši odabir kreditnog rejtinga u skladu s važećom regulativom i na način da za određenu finansijsku instituciju/zemlju, ukoliko ista ima dodjeljen kreditni rejting od strane više od dvije kreditne agencije, u tom slučaju uzima u obzir dvije najpovoljnije kreditne procjene, te se zatim od te dvije procjene odabire manje povoljni kreditni rejting.

Raspoređivanje korištenih kreditnih rejtinga u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika se vrši na sljedeći način:

Stepen kreditnog kvaliteta	1	2	3	4	5	6
Capital Intelligence Ltd	AAA, AA	A	BBB	BB	B	C, RS, SD, D
Fitch Ratings	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, RD, D
Japan Credit Rating Agency Ltd	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, C, LD, D
Moody's Investors Service	Aaa, Aa	A	Baa	Ba	B	Caa, Ca, C
Standard & Poor's Ratings Services	AAA, AA	A	BBB	BB	B	CCC, CC, R, SD/D

Dodjela pripadajućeg pondera rizika za izloženosti kod kojih se koristi kreditni rejting je u skladu s definisanim pripadajućim ponderima rizika prema stepenu kreditne kvalitete iz tabela iz članova 50., 56., 57. i 58. Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Banka kao tehniku smanjenja kreditnog rizika primjenjuje materijalnu kreditnu zaštitu isključivo u obliku depozita koji se koriste kao sredstvo obezbjeđenja plasmana, odnosno jednostavnu metodu finansijskog kolaterala. Kao materijalna kreditna zaštita priznaju se samo iznosi depozita koji su ročno usklađeni s plasmanom, tj rok važenja plasmana je kraći ili isti od roka važenja pripadajućeg depozita koji je sredstvo obezbjeđenja po istom. U pogledu valutne usklađenosti ukoliko je depozit valutno usklađen s pripadajućim plasmanom ili u slučaju KM/EUR valutne

neusklađenosti banka koristi ponder rizika 0%, odnosno u slučaju ostalih valutno neusklađenih depozita i pripadajućih izloženosti koristi se ponder rizika 20%.

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red. br	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	180.389		180.389	
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	5.099		5.099	
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora				
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama				
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama				
6.	Izloženosti prema institucijama	270.078		270.078	
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	195.609	55.349	192.002	55.345
8.	Izloženosti prema stanovništvu	221.392	6.421	219.874	6.421
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	252.538		251.990	
10.	Visokorizične izloženosti				
11.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica				
12.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom				
13.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima				
14.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	506		506	
15.	Ostale izloženosti	41.351		47.028	

5.3. ZAŠTITNI SLOJEVI KAPITALA

U nastavku je prikaz Obrasca C 04.00 (KA 4) – Podaci o iznosu kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala Banke na 31.12.2020:

C 04.00 - Bilješke (KA 4)		Iznos
		010
Odgodena porezna imovina i obaveze		
170	Ukupne bruto rezervacije koje ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	
180	Iznosi izloženosti ponderisani rizikom za izračun gornje granice rezervacije koja se priznaje kao dopunski kapital	
Pragovi za odbitke od stavki redovnog osnovnog kapitala		
225	Priznati kapital za potrebe kvalificiranih udjela izvan finansijskog sektora	
226	Priznati kapital za potrebe velikih izloženosti	82.087
Zaštitni slojevi kapitala		
740	Zahtjev za kombinovani zaštitni sloj	19.613
750	Zaštitni sloj za očuvanje kapitala	19.613
Zahtjevi iz Stuba 2		
820	Kapitalni zahtjevi povezani s usklađenjima iz Stuba 2	122.242

5.4. FINANSIJSKA POLUGA

Banka stopu finansijske poluge izračunava tako da se mjera kapitala banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti banke, te se izražava u postotku. U narednom obrascu dat je prikaz stope finansijske poluge na 31.12.2020:

Vrijednost izloženosti	Iznos	Iznos uz dokapitalizaciju
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	7.101	7.101
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	11.119	11.119
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	7.227	7.227
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	149	149
Ostala imovina	1.089.033	1.089.033
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-1.509	-1.509
Izloženost stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1.113.120	1.113.120
Kapital		
Osnovni kapital - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	61.565	101.565
Stopa finansijske poluge		
Stopa finansijske poluge - u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	5,53%	9,12%

Napomena: Ostvarena stopa finansijske poluge na kraju 2020. godine je iznosila 5,53% iz razloga prethodno navedenog problema okončanja procesa dokapitalizacije.

6. LIKVIDNOSNI ZAHTJEVI

Rizik likvidnosti je rizik gubitka koji podrazumijeva mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed nemogućnosti Banke da ispunjava svoje dospjele novčane obaveze obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja i nemogućnost ispunjavanja očekivanih i neočekivanih sadašnjih i budućih potreba za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utiče na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke,
- rizika tržišne likvidnosti, otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva i nemogućnost banke da napravi poravnanje pozicija ili eliminira te pozicije po tržišnoj cijeni zbog poremećaja na tržištu ili zbog nedovoljne dubine tržišta.

Upravljanje likvidnošću podrazumijeva upravljanje novčanim tokovima Banke na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospjeća. U cilju održavanja likvidnosti Banka vrši upravljanje usklađenošću aktive i pasive.

U vođenju politike likvidnosti Uprava Banke provodi princip racionalne diverzifikacije porijekla i ročne strukture izvora sredstava i plasmana odnosno ulaganja, uzimajući u obzir da prikupljeni depoziti predstavljaju primarni izvor kreditnog potencijala sa najvišim stepenom učestalosti priliva i odliva.

Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u banci, te Politikom za upravljanje rizikom likvidnosti Banke definisani su minimalni kvalitativni i kvantitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti, kao i standardi koje je Banka dužna da osigura i održava u procesu upravljanja rizikom likvidnosti.

Upravljanje likvidnošću je u nadležnosti Sektora riznice i finansijskih institucija.

Kontrola rizika likvidnosti je u nadležnosti Sektora za upravljanje rizicima, koji na dnevnom nivou prati vrijednost LCR pokazatelja i njegovu usklađenost sa limitima i signalima definisanim Strategijom i Planom oporavka.

Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizikom likvidnosti koji osigurava:

- a) ispunjavanje propisanog nivoa rezervi likvidnosti, propisanih kvantitativnih pokazatelja likvidnosti i drugih ograničenja
- b) ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije
- c) osiguranje stabilnosti i diverzifikaciju izvora finansiranja
- d) planove poslovanja Banke u slučajevima krize likvidnosti, koji uključuju plan postupanja u kriznim situacijama i plan oporavka likvidnosti Banke kao sastavni dio Plana oporavka
- e) blagovremene i adekvatne postupke u slučajevima povećanog rizika likvidnosti
- f) redovno i sveobuhvatno provođenje stres testova, uključujući i redovno preispitivanje adekvatnosti i realnosti korištenih pretpostavki, kao i sveobuhvatno uključivanje stavki bilansa i vanbilansa Banke.

Praćenje i izvještavanje o riziku likvidnosti Banka vrši na unutardnevnoj, dnevnoj, sedmičnoj, dekadnoj, mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

Pored regulatorno obavezujućih izvještaja Banka u cilju detaljnijeg praćenja likvidnosti generiše i interne izvještaje: pregled stanja na računima Banke na dan, plan priliva i odliva sredstava u periodu, plan priliva i odliva za mjesec, projekciju nivoa stabilnih/core/depozita za tekući mjesec tekuće godine, pregled imovine i obaveza po periodu preostalom do dospelja.

Praćenje nivoa likvidnosti i projekcije nivoa stabilnih depozita vrši se kroz sljedeće izvještaje uz dostavljanje istih nadležnim organizacionim jedinicama, Upravi, Nadzornom odboru.:

- Dnevni izvještaj o likvidnosti - izrađuje Sektor finansijskog upravljanja
- Desetodnevni Izvještaj o obaveznoj rezervi - izrađuje Sektor finansijskog upravljanja
- Dnevni, Sedmični, Mjesečni izvještaj - Pregled stanja na računima Banke na dan - izrađuje Sektor riznice i finansijskih institucija
- Mjesečni izvještaj - Projekcije nivoa stabilnih depozita - izrađuje Sektor riznice i finansijskih institucija
- Mjesečni izvještaj - Pregled imovine i obaveza po periodu preostalom dospelja - izrađuje Sektor riznice i finansijskih institucija
- Mjesečni izvještaj - Koeficijent pokrića likvidnom aktivom - LCR - izrađuje Sektor upravljanja rizicima
- Kvartalni Izvještaj o upravljanju rizikom likvidnosti – izrađuje Sektor upravljanja rizicima

Banka je uspostavila adekvatan sistem unutrašnjih kontrola koji omogućava praćenje rizika likvidnosti i preduzimanje mjera za njegovo ublažavanje i sprovođenje na prihvatljiv nivo kroz:

- unutrašnju organizaciju i organizacionu strukturu
- procedure za obavljanje svih poslovnih aktivnosti Banke koje su vezane za rizik likvidnosti
- podršku informacionog sistema u izvještavanju i obradi podataka
- funkcije usklađenosti poslovanja i unutrašnje revizije konstituisane u skladu sa zakonskim propisima.

Mjere ublažavanja rizika uključuju mjere prihvatanja, reduciranja, diverzifikacije, transfera i izbjegavanja rizika koje je Banka identifikovala, izmjerila ili procijenila.

Uspostavljeni interni Limiti rizika likvidnosti Banke i rizika koncentracije u izvorima, predstavljaju indikatore za rano upozorenje na potencijalne probleme sa likvidnošću koji se svakodnevno prate, osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja rizicima kako bi se izbjegli neodgovarajući nivoi rizika likvidnosti i neodgovarajuća koncentracija u izvorima na nivou Banke. Limiti se prate na dnevnoj i mjesečnoj osnovi i osiguravaju okvir za provođenje aktivnosti upravljanja rizicima kako bi se izbjegli neodgovarajući nivoi rizika likvidnosti i neodgovarajuća koncentracija u izvorima na nivou Banke.

U slučaju realiziranja graničnih vrijednosti limita ili prekoračenja limita pojedinih rizika, Sektori u čijoj nadležnosti jeste upravljanje rizikom likvidnosti i praćenje pozicije likvidnosti i izvora sredstava informišu nadređene instance. Banka vrši revidiranje postojećih limita likvidnosti na godišnjem nivou odnosno periodično po potrebi, kako bi se uskladili interni limiti sa bonitetnim pokazateljima, zahtjevima Banke Osnivača i/ili ograničenjima koje propisuju Regulator.

Banka identifikuje i prati izvore finansiranja za sve značajne valute (valuta koja nije izvještajna, a koja prelazi 5% ukupnih obaveza banke i za koju se dostavljaju odvojeni izvještaji o koeficijentu pokrića likvidnosti).

Banka u okviru Politike upravljanja aktivom i pasivom bilansa banke, pored regulatornih i internih limita, prati i omjere ili ratio-a strukturnih pokazatelja likvidnosti Banke koji se računaju na mjesečnom nivou u Sektoru riznice i finansijskih institucija i prezentuje se na sastancima ALCO odbora, a od strane Sektora upravljanja rizicima u dijelu Izvještaja o praćenju rizika na kvartalnom nivou za Upravu Banke i Nadzorni Odbor.

S ciljem boljeg djelovanja u slučaju vanrednih i neočekivanih udara na likvidnost Banke, Sektor upravljanja rizicima u koordinaciji sa Sektorom riznice i finansijskih institucija, provodi stres testiranje. O analizi rezultata testiranja otpornosti na stres, izvještava se ALCO odbor, Interna revizija i Uprava Banke. Rezultati testiranja otpornosti na stres predstavljaju osnovu za poduzimanje korektivnih mjera ili aktivnosti Uprave Banke za ublažavanje izloženosti Banke riziku likvidnosti, osiguranje zaštitnih slojeva likvidnosti i određivanju limita, prilagođavanje profila rizika likvidnosti Banke toleranciji na rizik i prilagođavanju strategije upravljanja rizikom likvidnosti.

Sa ciljem osiguranja kratkoročne otpornosti banke na rizik likvidnosti, Banka je dužna osigurati adekvatan nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana, dakle Banka je dužna osigurati minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (engl. Liquidity Coverage Ratio: LCR) 100%, koji predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana. Banka LCR pokazatelj prati na dnevnoj osnovi, a za potrebe izvještavanja regulatorne Agencije dostavlja izvještaje o LCR-u minimalno na mjesečnoj osnovi.

Obrazac LCR		
Rbr	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	98.822
2.	Neto likvidnosni odlivi	36.356
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	271,82%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete neprilagođen	98.822
5.	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7.	Obezbjeđeni odlivi novca koji dospjevaju u roku od 30 dana	
8.	Obezbjeđeni prilivi novca koji dospjevaju u roku od 30 dana	
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	98.822
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b u skladu s članom 24. Odluke: neprilagođena	
23.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28.	Iznos viška likvidne imovine	
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	98.822
Neto likvidonosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	145.425
31.	Potpuno izuzeti prilivi	
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	135.844
33.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	109.069
35.	Neto likvidnosni odliv	36.356

7. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.

Bankarska knjiga označava sve stavke aktive i vanbilansa banke koje nisu identifikovane kao pozicije knjige trgovanja.

Osnovni izvori kamatnog rizika u bankarskoj knjizi su:

- a) Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa,
- b) Rizik krive prinosa je rizik kome je banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa uslijed neusklađenosti prilikom ponovnog ugovaranja kamatnih stopa,
- c) Rizik osnove je rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za pozicije sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope,
- d) Rizik ugrađenih opcija je rizik kojem je banka izložena zbog opcija ugrađenih u kamatno osjetljive pozicije, npr. kredite s mogućnošću prijevremene otplate, depozite s mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.

Politika za upravljanje kamatnim rizikom propisuje minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, postupke i načela upravljanja i izvore kamatnog rizika, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige korištenjem jednostavnog izračuna, te izvještavanje nadležnih tijela, Uprave Banke, Nadzornog odbora, Odbora za rizike, Interne revizije, te Agencije za bankarstvo.

Sektori u čijoj nadležnosti je prikupljanje depozita i plasiranje kredita kroz operativno poslovanje preuzimaju kamatni rizik. Sektor za upravljanje rizicima nosioc je funkcije za kontrolu kamatnog rizika.

7.1. MJERENJE, UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVJEŠTAVANJE

Banka mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit, te na ekonomsku vrijednost bankarske knjige.

Redovno mjerenje osjetljivosti i provođenje različitih scenarija obuhvata minimalno potencijalne promjene oblika i nagiba krive prinosa kamatne stope (rizik krive prinosa) i uticaj različitih promjena referentnih kamatnih stopa za pozicije imovine i obaveza sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope (rizik osnove).

Sistem upravljanja rizikom kamatne stope u knjizi banke uspostavljen je prema potrebama Banke u odnosu na veličinu i složenost poslovnih procesa i kao takav ima funkciju identifikacije, mjerenja, praćenja i kontrole svih značajnih izvora rizika kamatne stope.

Banka je s obzirom na svojstvo promjenjivosti kamatne stope ovlaštena u kreditno depozitnom poslovanju s klijentima ugovarati fiksne ili promjenjive kamatne stope.

Mjerenje i upravljanje izloženosti kamatnom riziku Banka provodi jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva i bilansne i vanbilansne kamatno osjetljive pozicije, koje se raspoređuju u 13 vremenskih zona. Ponderi se

baziraju na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 procentnih/baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Bilansne pozicije se raspoređuju po neto knjigovodstvenoj vrijednosti.

Pozicije sa fiksnom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema preostalom roku dospeljeća.

Pozicije s promjenjivom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema roku do sljedeće promjene kamatne stope.

Pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može sa sigurnošću utvrditi rok do dospeljeća, odnosno do promjene kamatne stope (revolving krediti, iskorišteni krediti po transakcijskom računu i dr.) Banka raspoređuje u odgovarajuće vremenske zone na način kako je definirano Uputstvom za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi.

Tablica: Promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige (31.12.2020. godine)

BA 04.00 - Ukupna ponderisana pozicija – Ukupno		Iznos (000 KM)
		010
010	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	9.599
020	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	-9.242
030	Neto ponderisana pozicija po valuti – EVB (FKS+PKS+AKS) - USD	168
120	Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-20
130	Promjena ekonomske vrijednosti	505
140	Regulatorni kapital	82.087
150	(Promjena ekonomske vrijednosti / Regulatorni kapital)	0,62%

Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke (Iznos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige) koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka. Zatim, Banka izračuna odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala banke, isti ne može biti veći od 20%, shodno regulatornoj odredbi.

Mogući scenariji otpornosti na stres mogu uključivati iznenadne promjene opšte razine kamatnih stopa, promjene u odnosima između ključnih tržišnih stopa.

Izvještavanje o kamatnom riziku provodi se interno i regulatorno, na kvartalnoj osnovi.

Banka je razvila metodologiju mjerenja kamatnog rizika analizom uticaja na neto kamatni prihod (eng. Net interest Income), čija je polazna osnova promjena tržišnih kamatnih stopa, i uticaj promjene na bilans uspjeha Banke (neto kamatni prihod). Pozicije bankarske knjige se raščlanjuju na 25 korpi dospeljeća. Za svaku poziciju se obračunava statički, modelirani kamatni gep, računa se promjena kamatnog prihoda/rashoda za svaku poziciju i korpu dospeljeća, a zatim se izračunava neto efekat, tj efekat na neto kamatni prihod.

Alat na osnovu kojeg se vrši analiza uticaja kamatnih stopa na neto kamatni prihod pokriva:

1. Rizik osnove (engl. basis risk), kome je Banka izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija aktive i pasive sa sličnim karakteristikama u pogledu dospeljeća ili ponovnog određivanja cijena;

2. Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa (engl. repricing risk), kome je Banka izložena zbog neusklađenosti dospjeća, odnosno, momenta „repricing-a“, kod različitih pozicija aktive i pasive;
3. Rizik krive prinosa (engl. yield curve risk), kome je Banka izložena zbog promjene nagiba i oblika krive prinosa, te pozicije sa različitom ročnošću imaju različite promjene kamatne stope.

Putem alata Banka također radi stres testiranje uticaja kamatnog rizika na neto kamatni prihod.

Ograničavanje kamatnog rizika se vrši putem uspostavljenih limita i signala kamatnog rizika. Limiti se prate na kvartalnom nivou i u sklopu Izvještaja o rizicima, o istim se obavještava Uprava i Nadzorni odbor Banke.

8. ICAAP I ILAAP

8.1. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI KAPITALA

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala (engl. Internal capital adequacy assessment process - ICAAP) je uspostavljen sa ciljem utvrđivanja i održavanja internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena. ICAAP definiše pravila za kvantifikaciju svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena, nezavisno od zahtjeva regulatora definisanih Odlukom FBA o izračunavanju kapitala banke.

Nadalje, ICAAP je uspostavljen kako bi odrazio strategiju, plan i obezbjedio proaktivno upravljanje kapitalom. Planiranjem internog kapitala, Banka obezbjeđuje održavanje nivoa i strukture kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana, buduće izvore sredstava i njihovo korištenje, politiku dividendi, kao i promjene u kapitalnim zahtjevima regulatora.

Osnovni cilj ICAAP-a je dugoročno osigurati dovoljan nivo kapitalnih resursa Banke u odnosu na sve materijalno značajne i kapitalno relevantne rizike s kojima se Banka suočava tokom poslovanja, kao i adekvatnost njihove strukture i visine u naglašeno nepovoljnim (stresnim) uslovima, putem uvođenja i primjene adekvatnih procesa, procedura i sistema.

Dodatni cilj ICAAP-a predstavlja upravljanje odnosom rizika i povrata baziranog na analizi prakse preuzimanja rizika Banke, te efikasnosti korištenja vlastitog kapitala putem uspostavljanja sistema:

- ograničenja (limita) rizičnosti,
- alokacije ekonomskog kapitala i
- strateškog planiranja.

Praktično, ICAAP sadrži sve mjere i procedure Banke koje imaju za cilj:

1. identifikaciju i procjenu, odnosno mjerenje rizika s kojima se Banka suočava u svom poslovanju,
2. interno određivanje, usklađivanje i planiranje poslovnog, odnosno ekonomski opravdanog nivoa kapitala Banke u odnosu na interno definisani apetit za rizikom nad njenim profilom rizičnosti (upravljanje kapitalom Banke);
3. internu alokaciju procijenjenog ekonomskog kapitala Banke;
4. primjenu i dalji razvoj sistema upravljanja rizicima relevantnih obimu poslovanja, organizacionoj strukturi i veličini Banke.

Banka je uspostavila ICAAP proces oslanjajući se na princip proporcionalnosti koji kaže da njegova kompleksnost i sofisticiranost trebaju biti proporcionalne veličini, obimu poslovanja, složenosti i sistemskoj važnosti pojedine banke. Imajući u vidu svoj tržišni udio unutar bankarskog sektora BiH i FBiH, korespondentni nivo svoje sistemske relevantnosti, kompleksnost i obim svojih proizvoda, dostupne kompetencije i kvalitetu relevantnih podataka, kao i upotrebu standardiziranih pristupa koje Banka koristi pri obračunu regulatorno propisane adekvatnosti regulatornog kapitala, odlučeno je da za obračun svog ekonomskog kapitala Banka koristi metodologiju koja je temeljena na rezultatima izračuna kapitalnih zahtjeva iz Prvog stupa. Planiranje kapitala zasniva se na kombinaciji obračuna adekvatnosti regulatornog kapitala, ekspertnim procjenama potreba za dodatnim kapitalom za ostale materijalno značajne rizike i analizi otpornosti na stres.

8.2. MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI

Banka je u svom poslovanju izložena različitim oblicima rizika koji su međusobno manje ili više povezani, te manje ili više značajni. Sprovedenjem procesa identifikacije prvo se utvrđuje koji su to rizici kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te se pristupa procjeni njihove materijalne značajnosti. Razlog materijalne značajnosti svakog pojedinačnog rizika je visina izloženosti određenom riziku.

Utvrđene karakteristike svakog od identifikovanih rizika detaljnije se prikazuju u Katalogu rizika. Utvrđeni materijalno značajni kapitalni rizici su dati u narednoj tabeli:

<i>Vrsta rizika</i>	<i>Pojedinačno materijano značajan</i>
Kreditni rizik (uključuje rezidualni rizik)	Da
Operativni rizik (uključujući cyber rizik)	Da
Rizik kreditne koncentracije	Da
Tržišni rizik	Da
Poslovni rizik	Da
Strateški rizik	Da
Upravljački rizik	Da
Rizik profitabilnosti	Da
Rizik eksternalizacije	Da
Rizik usklađenosti poslovanja	Da
Rizik kapitala	Da

Utvrđeni materijalno značajni likvidnosni rizici su sljedeći:

<i>Vrsta rizika</i>	<i>Pojedinačno materijano značajan</i>
Rizik koncentracije izvora sredstava	Da
Rizik odliva likvidnosti	Da
Rizik finansiranja (uključuje rizik unutardnevne likvidnosti)	Da
Rizik neusklađenosti imovine i obaveza	Da

U navedenu svrhu utvrđena je interna skala nivoa materijalnosti rizika. Analizom materijalnosti i kapitalne relevantnosti po tipovima rizika, došlo se do zaključka da je profil rizika Banke, onaj koji se sastoji uglavnom od sljedećih tipova rizika: kreditni rizik uključujući rezidualni rizik, operativni rizik (uključujući cyber rizik), rizik kreditne koncentracije, tržišni odnosno devizni rizik, rizik profitabilnosti, poslovni, strateški, upravljački rizik, rizik eksternalizacije, rizik usklađenosti poslovanja i rizik kapitala. Kamatni rizik u knjizi banke u posmatranom periodu nije rezultirao materijalno značajnim iznosom, te se za isti nije obračunavao dodatni interni kapitalni zahtjev.

Razlozi za izloženost utvrđenim materijalnim rizicima, te izrazitu dominaciju kreditnog rizika proizilaze iz postojeće strukture aktive uz prisutne koncentracije u velikim izloženostima. Pored ovih pojedinačno materijalno značajnih kapitalnih rizika, Banka je identifikovala i materijalno značajne likvidnosne rizike i to: rizik koncentracije izvora sredstava, rizik odliva likvidnosti, rizik finansiranja, uključujući i rizik unutardnevne likvidnosti i rizik neusklađenosti imovine i obaveza. Banka je također identifikovala i druge rizike kojima je izložena ili može biti izložena, a koji su adekvatno tretirani i ne rezultiraju dodatnim internim kapitalnim zahtjevom, a to su pored već navedenog kamatnog rizika u knjizi banke i sljedeći rizici: VIKR (valutno inducirani kreditni rizik), kreditni rizik države, reputacijski rizik, rizik prekomjerne finansijske poluge, rizik likvidnosti tržišta i rizik unutargrupnog finansiranja. Takođe, analizom različitih vrsta rizika za neke je Banka utvrdila da ih nema, kao što su npr kreditni rizik u knjizi trgovanja, tržišni rizik u knjizi trgovanja, rizik sekjuritizacije i slične rizike vezane za investicione poslove ili trgovinu vrijednosnim papirima kojima se Banka ne bavi, te isti nisu prikazani kao identifikovani.

8.3. PROCES INTERNE PROCJENE ADEKVATNOSTI LIKVIDNOSTI

U skladu s Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci, Banka pored ICAAP-a, uspostavlja i redovno provodi i proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti (engl. Internal Liquidity Adequacy Assessment Process-ILAAP).

Glavni cilj upravljanja likvidnošću je osiguranje sigurnog i stabilnog poslovanja Banke s ciljem održavanja izloženosti riziku likvidnosti unutar definisanih limita i pragova prekoračenja. Cjelokupan postupak upravljanja likvidnošću definisan je internim aktima koji reguliraju područje upravljanja likvidnošću koji pokriva i rizik finansiranja likvidnosti i tržišni rizik likvidnosti. U procesu ILAAP-a se procjenjuju slijedeća relevantna područja:

- Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja
- Plan izvora finansiranja
- Mehanizam raspodjele
- Upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti
- Testiranje otpornosti na stres
- Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve

Banka je Strategijom upravljanja rizicima definisala set limita kojima se omogućava adekvatno upravljanje rizicima u banci. Uprava i Nadzorni odbor Banke definišu pragove limita i signale ranog upozorenja te ciljane vrijednosti za set određenih pokazatelja, a prvenstveno:

- Omjer pokrivenosti likvidnosti (LCR)
Koeficijent pokrića likvidnosti, predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidonosnih odliva tokom perioda stresa od 30 dana. Limit LCR je definisan na minimalnom nivou od 105%, signal ranog upozorenja na nivou 110% a ciljane vrijednost od minimalno 195%.
- Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive
Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeca instrumenata aktive i obaveza, pri čemu Banka mora da najmanji procenat izvora sredstava sa rokom dospijeca do 30, 90 i 180 dana angažuje u plasmane sa rokom dospijeca 30, 90 i 180 dana.
Za ročnu sklađenost aktive i pasive, Banka je definisala slijedeće limite, signale i ciljane vrijednosti:

Ročna usklađenost do 30 dana limit min 65%, signal ranog upozorenja min 75% i ciljana vrijednost min 105%

Ročna usklađenost do 90 dana limit min 60%, signal ranog upozorenja min 70% i ciljana vrijednost min 100%

Ročna usklađenost do 180 dana limit min 55%, signal ranog upozorenja min 65% i ciljana vrijednost min 100%.

Limiti se prate na dnevnom nivou, kako bi se u slučaju eventualnih poremećaja blagovremeno poduzele korektivne mjere. Banka kontinuirano održava sve pokazatelje iznad definisanih limita i pokazatelja ranog upozorenja.

U skladu s vanrednim odlukama Regulatora i usvojenim Programom posebnih mjera za ublažavanje stanja izazvanog virusnim oboljenjem nazvanom "Covid-19" u kojem su definisani različiti modaliteti bančnih proizvoda s ciljem prevazilaženja poteškoća klijenata uslijed globalne pandemije, nastavlja se pojačano praćenje klijenata s nekom od odobrenih posebnih mjera. Navedene mjere nisu ugrozile likvidnost Banke, tj. efekat smanjenog obima priliva kao rezultat primijenjenih mjera nije uticao u značajnoj mjeri na poziciju likvidnosti Banke, odnosno ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive u proteklom periodu. Ročna usklađenost aktive i pasive je kontinuirano iznad zakonskih i interno definisanih pokazatelja. Ostvareni LCR parametar tokom prethodne godine pokazuje adekvatnost visoke likvidne imovine u odnosu na jaz likvidnosnih odliva i priliva.

Proces utvrđivanja internih likvidonosnih zahtjeva podrazumjeva slijedeće korake:

1. Utvrđivanje kapaciteta preuzimanja likvidnosnog rizika kao maksimalnog nivoa rizika koji Banka može preuzeti s obzirom na trenutni nivo internih likvidnosnih resursa prije kršenja ograničenja koja su određena regulatornim propisima i internim pravilima.
2. Utvrđivanje apetita za likvidnosnim rizikom kao ukupnog nivoa likvidnosno-relevantnih rizika koji je Banka (unutar svog kapaciteta preuzimanja likvidnosno-relevantnih rizika) spremna preuzeti u okviru svojih nastojanja da ostvari specificirane strateške i operativne ciljeve. Banka svoj apetit za preuzimanje likvidnosno-relevantnih rizika kvantificira na temelju definisanih pokazatelja maksimalnog nivoa likvidnosno-relevantnih rizika koji je voljna preuzeti (u okviru svog kapaciteta preuzimanja likvidnosnog rizika).
3. Određivanje inicijalnog (nestresiranog) internog zahtjeva za likvidnošću koji se bazira na setu internih (nestresiranih) pondera povlačenja depozita za odlive i pondera zasnovanim na internoj stopi PD-ja za prilive, određenih na osnovu historijskih stopa odliva depozita, i historijskih stopa neplaćanja ('defaulta') kredita.
4. Provođenje testiranja otpornosti na stres parametara internog (nestresiranog) LCR-a, čijim se stresiranjem dobiva interni stresirani LCR. Stres test scenariji polaze od procenta stope defaulta za segment pravnih i fizičkih lica na strani priliva, te na povećanju stopa odliva depozita na strani odliva. Na osnovu provedenih testiranja na stres internog LCR-a Banka određuje donju granicu potrebnih (interno raspoloživih) visoko-likvidnih instrumenata HQLA da preživi 30 dnevni period visokog likvidnosnog stresa (opisanog primijenjenim stresnim scenarijima i s njima vezanim pretpostavljenim šokovima).
5. Kvantitativna komponenta internog zahtjeva za likvidnošću odgovara razlici između HQLA koju Banka ima pri minimalnom internim definisanim LCR-om od 110% i HQLA kojeg Banka dobije kao rezultat odabranog 'stress testing' scenarija.

Rezultati provedenog ILAAP procesa pokazali su da Banka može vlastitim resursima, bilo onim internim bilo onim vezanim uz bankarsku grupaciju kojoj pripada, izdržati i najtežu likvidnosnu krizu, kao što bi potencijalno mogla biti i ova vezana uz ekonomske posljedice širenja pandemije korona-virusa.